

CULTUURRAAD VOOR DE NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

Zitting 1977-1978

Nr. 8

HANDELINGEN

Vergadering van dinsdag 21 februari 1978

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezigheid met kennisgeving, blz. 343

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN, blz. 343

VERSLAGEN

Indiening, blz. 343

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 343

VRAGEN (R.v.O. art.52)

1. Vraag van de heer K. POMA tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het systematisch laat-tijdig of niet-beantwoorden van schriftelijke vragen, blz. 343
2. Vraag van de heer J. SOMERS tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het behoud van de Westnederfrankische hoeve en de maatregelen die moeten genomen worden om dit te verwezenlijken, blz. 344

3. Vraag van de heer C. VAN ELSSEN tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het ontslag van TOSS-medewerkers bij het BLOSO, blz. 346

ONTWERP VAN DECREET houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk voor volwassenen in instellingen — 13 (B.Z. 1977) — Nrs. 1 tot 9.

Algemene bespreking.

Sprekers : de heren R. PEETERS, verslaggever, mevrouw N. MAES, de heer J. SEEUWS, mejuffer G. DIELENS, de heer F. VERBERCKMOES, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 346

Artikelsgewijze bespreking,

Sprekers : de heer K. POMA, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 356

Naamstemming, blz. 361

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN, blz. 362

→

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. De Beul houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse Cultuurgemeenschap - 55 (B.Z. 1977) - Nrs. 1 en 2.

Algemene bespreking, blz. 362

MOTIE VAN ORDE

Spreker : de heer K. POMA, blz. 362

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. De Beul houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse Cultuurgemeenschap - 55 (B.Z. 1977) - Nrs. 1 en 2.

Algemene bespreking.

Sprekers : de heren J. VAN ELEWYCK, verslaggever, W. CALEWAERT, A. DE BEUL, H. VANDERPOORTEN, blz. 362

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw L. Dettië houdende subsidiëring voor 1978 van de bestendige symfonieorkesten - 83 (1977-1978) - Nrs. 1 en 2.

Algemene bespreking

Sprekers : de heren O. VAN OOTEGHEM, verslaggever, K. POMA, blz. 367

Artikelsgewijze bespreking, blz. 368

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Intrekking, blz. 369

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 369

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending, blz. 369

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 369

Vragen om uitleg (R.v.O. art. 49)

Samengevoegde vragen om uitleg

1. van de heer W. JORISSEN tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de noodzakelijkheid het cultureel verdrag tussen België en de Sovjet-Unie te schorsen wegens het niet-toelaten van een vrije pers en van de vrijheid van vereniging in dit land ;
2. van de heer J. VALKENIERS tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de zware inbreuken op de mensenrechten in Tunesië en de noodzakelijkheid bij wijze van sanctie ons cultureel verdrag met dit land op te schorten ;
3. van de heer J. VAN CANNEYT tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de toepassing van het cultureel akkoord België-Indonesië en de noodzakelijkheid dit akkoord te schorsen.

Sprekers : de heren W. JORISSEN, J. VALKENIERS, J. VAN CANNEYT, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, de heren L. VAN GEYT, G. VAN IN, K. POMA, blz. 369

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending.

Spreker : de heer D. COENS, blz. 376

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN, blz. 377

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51)

Indiening, blz. 377

VOORZITTER :

de heer M. Coppieters

De heren D. Coens en M. Galle, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— **De vergadering wordt geopend om 14.30 uur.**

DE VOORZITTER : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

DE VOORZITTER : Ik deel aan de Raad mee dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden :

F. Boey, G. Boeykens, P. De Vlies, P. Poortmans, A. Vanhaverbeke, gezondheidsredenen ;

W. Verleysen, buitenslands ;

W. Claeys, B. Cools, H. Deleeck, W. Demeester-De Meyer, J. De Seranno, W. Geldolf, W. Kuijpers, J. Mangelschots, M. Olivier, H. Suykerbuyk, ambtsverplichtingen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Omwille van het slechte weer en de gevaarlijke wegen zullen wij trachten geen naamstemming te houden na 16 uur. De op dat ogenblik nog niet gestemde decreten zullen verdaagd worden naar de volgende vergadering. Ik hoop dat U het met deze regeling eens zijt, zodanig dat veraf wonende leden wanneer zij dit wensen, tijdig kunnen vertrekken. (**Instemming**)

VERSLAG'EN**Indiining**

DE VOORZITTER : De volgende verslagen werden ingediend :

door de heer O. Van Ooteghem namens de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium over het voorstel van decreet houdend **subsidiërieng** voor 1978 van de bestendige symfonieorkesten — 83 (1977-1978) -Nr. 2.

door de heer J. Van Elewyck namens de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium over het voorstel van decreet houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse cultuurgemeenschap — 55 (1977-1978) - Nr. 2.

door de heer R. Peeters namens de Commissie

voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport over het ontwerp van decreet houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalige sociaal-cultureel vormingswerk voor volwassenen in instellingen — 13 (B.Z. 1977) - Nr. 9.

VOORSTELLEN VAN DECREET**Indiening en verzending**

DE VOORZITTER : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

— Voorstel van decreet van de heer F. Swaelen c.s tot wijziging van artikel 11 van de wet van 7 april 1971 houdende oprichting en de werking van de Universitaire Instelling Antwerpen — 85 (1977-1978) - Nr. 1.

Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

— Voorstel van decreet van de heer L. Lindemans C.S. tot wijziging van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken — 86 (1977-1978) -Nr. 1.

Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.

VRAGEN (R.v.O. art. 52)**1. Vraag van de heer K. Poma tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het systematisch laattijdig of niet-beantwoorden van schriftelijke vragen**

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Poma tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het systematisch laattijdig of niet-beantwoorden van schriftelijke vragen.

De heer Poma heeft het woord.

DE HEER K. POMA (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, alhoewel, om redenen van te geringe bevoegdheden, het Bulletin van Vragen en Antwoorden van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap kwantitatief het peil van het gelijkaardig document van Kamer en Senaat niet kan halen, loont het mijns inziens nochtans meer dan de moeite aan dit Bulletin de nodige aandacht te schenken.

Misschien zou er eveneens kunnen worden op gewezen dat nog steeds heel wat collega's hun vragen systematisch naar Kamer of Senaat verzenden, zelfs als de Cultuurraad bevoegd is voor de in de vraag behandelde materie. In praktijk is het dan ook meestal zo dat culturele aangelegenheden in het Bulletin van Vragen en Antwoorden van Kamer of Senaat worden behandeld.

Dit zijn twee oorzaken van misschien te geringe belangstelling voor het Bulletin van de Cultuurraad.

Maar als mevrouw De Backer-Van Ocken, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, systematisch de tot haar gerichte vragen laattijdig of liefst niet beantwoordt, kan het Bulletin even goed worden afgeschaft.

Persoonlijk stelde ik de laatste maanden twee schriftelijke vragen. Ik wacht nog steeds op het antwoord.

Het is ook evident dat andere collega's in hetzelfde geval verkeren. Ik bespaar U de statistiek, maar in ieder geval is het departement in deze aangelegenheid hopeloos achterop geraakt. Verschillende tientallen vragen blijven onbeantwoord.

Kan mevrouw de Minister mij verklaren wat hier gaande is ?

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in antwoord op zijn vraag kan ik het geachte lid meedelen dat het departement van Nederlandse Cultuur — en wellicht is zulks ook het geval voor Franse Cultuur — het departement is dat het meest gesolliciteerd wordt in verband met parlementaire vragen.

Zo mocht mijn departement zich sedert het begin van de huidige regering verheugen over niet minder dan 170 vragen, die werden gesteld via de Cultuurraad, de Kamer van Volksvertegenwoordigers of de Senaat.

Ik moet het geachte lid helaas 'tegenspreken waar hij ervan uitgaat dat de meeste schriftelijke vragen wellicht via de Kamer of de Senaat worden gesteld. Inderdaad van de 170 vragen die sedert begin van deze regering aan mijn departement werden gesteld zijn er ruim 90 gesteld via de Cultuurraad.

Van de overige 80 vragen werden er meer dan de helft gesteld door Franstalige volksvertegenwoordigers en senatoren.

Meer dan 75 procent van de 90 vragen die via de Cultuurraad werden gesteld zijn definitief beantwoord, al zijn nog niet alle antwoorden in het Bulletin van Vragen en Antwoorden opgenomen.

Het is steeds de **betrachting** van mijn departement geweest zo vlug mogelijk een volledig en definitief antwoord te bezorgen op alle schriftelijke vragen. De beschikbare termijn voor de vele inlichtingen die aan mijn departement worden gevraagd is meestal te kort — ik geef enkele voorbeelden : welke toneelgezelschappen kregen toelage van het

departement van Nederlandse Cultuur sedert 1970 en op welke artikelen van de begroting werden deze aangerekend ? Welke restauraties werden de laatste 10 jaren betoelaagd, het bedrag per restauratie, enz. ?

In vele gevallen dient ook nog contact opgenomen met andere instellingen, en hangt de snelheid waarmee een antwoord op de gestelde vragen worden verstrekt af van andere diensten dan mijn departement.

Wat de schriftelijke vragen betreft die door het geachte lid aan mij werden gesteld, kan ik hem meedelen dat hij sedert het begin van deze zitting in totaal vier vragen, waarvan twee via de Cultuurraad en twee via de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft gesteld en dat deze alle vier intussen een definitief antwoord kregen.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

2. Vraag van de heer J. Somers tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het behoud van de Westnederfrankische hoeve en de maatregelen die moeten genomen worden om dit te verwezenlijken

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Somers tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het behoud van de Westnederfrankische hoeve en de maatregelen die moeten genomen worden om dit te verwezenlijken. De heer Somers heeft het woord.

DE HEER J. SOMERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, de sociaal-culturele organisatie „Berthouderskring” v.z.w. wiens zetel gevestigd is te Sint-Katelijne-Waver heeft onlangs een 3e studie-uitgave gepubliceerd met als titel : „De Westnederfrankische hoeve in het gewest Mechelen : een veroordeeld monument ?” Aan deze studie-uitgave werd door de nieuwsmidia in Vlaanderen ruime belangstelling betoond en de commentaren waren meer dan lovend. De auteur van dit boek, de heer Heinrich Sermeus, burgerlijk ingenieur en architect, heeft in dit werk op een uitvoerige, een wetenschappelijke en een didactisch-aanschouwelijke wijze de Westnederfrankische type-hoeve benaderd. Hieruit bleek overduidelijk dat de Westnederfrankische type-hoeve als landelijk monument een uitzonderlijk cultureel-historische waarde heeft en tot voor kort een stempel heeft gedrukt op het Vlaamse dorpsbeeld. Bovendien kan de Westnederfrankische hoeve beschouwd worden als een uitdrukking van een archetype terugwijzend naar de Germaanse en Euro-Aziatische culturele ontwikkeling.

Wanneer men nu moet vaststellen dat b.v. in een uitgestrekte landelijke gemeente, zoals St.-Katelijne-Waver, op 5 jaar tijd het aantal gave Westnederfrankische hoeven verminderde van 100 tot een 10-tal waardevolle, nog niet verminkte exemplaren moeten wij beseffen dat deze laatste landelijke monumenten veroordeeld zijn om te verdwijnen indien er geen passende maatregelen getroffen worden. In het kader van het jaar van het dorp worden heel wat waardevolle initiatieven genomen. Sommigen daarvan stijgen echter amper uit boven de dorpspolitiek en het banale en kosten bovendien aan de gemeenschap veel geld.

De maatregelen die in de studie-uitgave van de „Berthouderskring” worden voorgesteld kaderen in de huidige wetgeving en bijzonder in de geest van het decreet „Tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten” waarover volgens mijn informatie nog de noodzakelijke KB's moeten verschijnen om ter zake baanbrekend werk te kunnen verrichten. Bovendien eerbiedigen de voorgestelde beschermingsmaatregelen de autonomie van steden en gemeenten en vragen ze slechts een beperkte financiële inspanning. De beschermingsmaatregelen waarvan sprake zullen niet alleen de toepassing van vermeld decreet vergemakkelijken maar zelfs bevorderen zodat de wetsbepalingen slechts een bekrachtiging zullen zijn van wat de wetgever wilde bereiken en de plaatselijke gezagsdragers zouden moeten verwezenlijken.

Daarom vraag ik mevrouw de Minister :

1. Of ze het niet nodig acht zo snel mogelijk de KB's te laten verschijnen om het decreet van 24 februari 1976 operationeel te maken ?
2. Of ze niet meent dat in het kader van het jaar van het dorp dringende maatregelen dienen genomen om de Westnederfrankische hoeven als landelijke monumenten te beschermen en of ze niet in die zin de gemeentebesturen de opdracht zou moeten geven minstens een inventaris te laten opstellen van de gave Westnederfrankische hoeven in Vlaanderen en daarbij de wens zou uiten de passende beschermingsmaatregelen te treffen zoals vermeld in de studie-uitgave van de „Berthouderskring” zodat dit landelijk cultuur-historisch patrimonium niet alleen de passende aandacht krijgt maar ook de noodzakelijke bescherming ?
3. Indien de Minister deze zienswijze niet deelt, zouden wij graag willen vernemen wat ze als schutsvrouw van het cultuurpatrimonium in Vlaanderen wenst te ondernemen om de Westnederfrankische hoeven van een totale uitroeiing te behoeden en welke zinvolle initiatieven ze zal nemen om in het kader van het jaar van het dorp het dorpsbeeld met de Westnederfrankische hoeven te beschermen ?

DE VOORZITTER : De Minister van Nederland-

se Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER- VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kan het geachte lid op zijn vraag antwoorden dat ik inderdaad deze week in het bezit ben gekomen van de 3e studie uitgave van de v.z.w. „Berthouderskring” met als titel : „De Westnederfrankische hoeve in het gewest Mechelen : een veroordeeld monument ?“.

Deze studie die vooral handelt over de eerder vele kleinere hoeven die door de landbouwers meestal als eigen bezit werden opgetrokken voor hun familiebedrijf — hoeven die zich ontwikkeld hebben tot een bijna onveranderlijke standaardtype van de 19e eeuw — heeft mijn volledige belangstelling genoten.

Ik ben het met het geachte lid eens dat de laatste jaren vele van deze Westnederfrankische hoeven uit ons historisch patrimonium zijn verdwenen en dat de nodige maatregelen moeten worden getroffen om het langzaam verdwijnen van dit patrimonium tegen te gaan.

Tot bescherming van ons patrimonium beschikken wij over het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, waarvan ik kan zeggen dat het op dit moment met het verschijnen van de noodzakelijke Koninklijke Besluiten volledig als een operatief instrument gehanteerd kan worden.

Een eerste fase in de operatie tot bescherming van de Westnederfrankische hoeven en van het totale patrimonium in het Mechelse is de inventarisatie van dit cultuurgebied.

Ik kan het geachte lid mededelen dat de inventaris van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg binnenkort, ik bedoel na de publicatie van de inventaris van het arrondissement Aalst, die voorzien is voor begin van de lente, systematisch zal worden aangevat in het arrondissement Mechelen.

Nu reeds is aan de inventarisplieg van de Rijksdienst opdracht gegeven om speciale aandacht te schenken aan de Westnederfrankische hoeve. Het is duidelijk dat in de nieuwe interesse die zich momenteel voordoet voor ons architecturaal patrimonium uit de 19e eeuw, ook de Westnederfrankische hoeve als type geïncorporeerd is.

Op basis van deze inventarisatie zal ik er over waken dat de noodzakelijk te volgen procedure-stappen die moeten leiden tot een definitieve bescherming van een aantal Westnederfrankische hoeven zullen gezet worden.

Ik hoop dat ik hiermede op de vraag van het geachte lid heb geantwoord.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

aan en legde U ter goedkeuring een eindtekst voor zoals hij in de commissie eenparig werd aangenomen. Sta ons toe de inhoud van het decreet nader toe te lichten.

Het voorliggend decreet bevat in het eerste deel de erkenningscriteria waaraan vormingsinstellingen moeten beantwoorden om erkend en gesubsidieerd te worden. Het bepaalt in het tweede deel waarin de rijkstoelagen bestaan. Er is bewust een zekere analogie met het decreet op het verenigingsleven ingebouwd, maar waar het nodig is worden specifieke voorzieningen getroffen. Het grote onderscheid tussen het vormingswerk in instellingen en in verenigingsverband bestaat hierin dat het samenwerkingsverband niet steunt op lidmaatschap maar op een cursus- en vormingsaanbod waarop de belangstellenden kunnen inschrijven. De sleutel van heel het subsidiëringssysteem zit in het aantal vormingsactiviteiten dat per educatief personeelslid moet worden gepresteerd. Specifiek voor deze werkvorm is eveneens dat veel cursuswerk in inter-naatsverband gebeurt en ook hiervoor werden speciale schikkingen getroffen.

Wij willen voor de leden van de Cultuurraad enkele punten uit de bespreking nader toelichten. Een eerste zorg waarover in de commissie vrij lang van gedachten is gewisseld, was zo precies mogelijk te omschrijven wat vormingswerk voor volwassenen in instellingen omvat. Bij al de leden was de bezorgdheid aanwezig dubbele **subsidiëring** uit te sluiten en, meer concreet, wilde men vermijden dat vormingsorganisaties voor volwassenen bijvoorbeeld voor hun kadervorming dubbel zouden kunnen worden gesubsidieerd.

Inderdaad artikel 2, paragraaf 6, punt 4 van het decreet van 4 juli 1975 schrijft voor „dat vormingscursussen moeten worden georganiseerd ter opleiding van in het sociaal cultureel vormingswerk verantwoordelijke medewerkers”. Het koninklijk besluit van 5 maart 1976 omschrijft de voorwaarden waaraan deze vormingscursussen moeten voldoen. Dit is een voorbeeld van raakpunt tussen de twee decreten.

Hoewel het moeilijk is absoluut geldende bepalingen te geven voor beide soorten vormingswerk, kan toch het onderscheid worden gezocht in de programma's, de continuïteit in de methodische programmaopbouw, de deelnemersgroep en de groepsbegeleiding. Amendementen werden dan ook in de commissie aangenomen om dit onderscheid duidelijker te maken.

Een tweede punt waarop wij uw aandacht zouden willen vestigen en, aansluitend bij het voorgaande, is dat in de commissie uitvoerig van gedachten is gewisseld over het punt van de zelfstandigheid waarvan een instelling moet blijken geven.

Het is inderdaad denkbaar dat een vereniging een beroep zou doen op een instelling voor haar kader-

vorming. Dit kan en dit is niet strijdig met het decreet, maar het is duidelijk dat moet worden uitgesloten dat en de betrokken vereniging en de betrokken instelling dezelfde activiteiten kunnen inbrengen om te worden erkend en gesubsidieerd.

Preciseringen werden aangebracht inzake de zelfstandigheid waarvan een instelling moet blijken geven. Er wordt uitdrukkelijk bepaald dat ideologische of filosofische bindingen van een instelling niet als een hindernis worden aangezien.

Een derde punt : waar oorspronkelijk in het decreet alleen een maximumvertegenwoordiging van het personeel in de raad van een instelling was voorzien, heeft uw commissie dit omgebogen in een verplichte minimumvertegenwoordiging.

Het is een punt waarover lang van gedachten is gewisseld, de voor- en nadelen werden afgewogen en waarover uiteindelijk een consensus in de commissie is gegroeid. De tekst, zoals hij nu in artikel 4, punt 4, werd geformuleerd, werd eenparig door de commissie aangenomen.

Een vierde punt waarop ik uw aandacht wil vestigen betreft de sleutel van het erkennings- en toelagingsstelsel die zit in het aantal vormingsactiviteiten dat per educatief personeelslid moet gepresteerd worden. Het is het punt waarover in de commissie zeer lang is gediscussieerd en we willen het stelsel even toelichten voor de Cultuurraad.

In de oorspronkelijke tekst was voorzien dat een instelling — om te kunnen erkend worden — ten minste 2 educatieve personeelsleden en één administratieve kracht in dienst moest hebben en dat, per educatief personeelslid, ten minste 200 dagdelen per jaar zouden gepresteerd worden, begrepen zijnde dat één dagdeel 3 uren beslaat. De subsidiëring zou gebeuren op basis van het aantal educatieve personeelsleden, voor zover zij de gevraagde 200 dagdelen per jaar zouden presteren in programma's, die door ten minste 20 deelnemers zouden moeten gevolgd worden. Met uitzondering van de eerste twee educatieve personeelsleden, zouden de vormingswerkers de programma's persoonlijk moeten leiden en 85 t.h. van de cursisten mochten geen studenten of scholieren zijn.

In de definitieve tekst zoals hij U wordt voorgesteld, zijn een aantal veranderingen aangebracht.

Het begrip dagdelen, dus 3 uren, werd definitief verlaten en omgerekend in het begrip „volle uren”.

Een dagdeel bestaat uit 3 uren van 50 minuten.

Om het onderscheid te maken tussen de uren van 50 minuten — zoals die worden gerekend in het onderwijs — en uren van 60 minuten, werd het begrip „volle uren” geïntroduceerd. Taalkundig wellicht geen gelukkige creatie, kan dit begrip een beetje bevreemdend voorkomen voor iemand die de besprekingen in de commissie niet heeft bijgewoond. Hoe dan ook, de oorspronkelijke 200 dag-

delen werden omgezet in 500 volle uren, die jaarlijks moeten gepresteerd worden per educatief personeelslid : ter vergelijking, waar de normale werktijd 1.800 uren bevat en in het onderwijs 850 uren, kan men van oordeel zijn dat de gevraagde 500 volle uren aan de lage kant zijn. Persoonlijk geloven wij dat dit inderdaad zo is, maar men moet toch rekening houden met een aantal speciale omstandigheden van dit soort vormingswerk :

ten eerste, de cursussen worden hoofdzakelijk georganiseerd tijdens de avonduren of tijdens weekends ;

ten tweede, er dient veel tijd besteed aan programmaopbouw, het klaarmaken van documentatie, het bereiken van een steeds veranderend cursuspubliek enz., elementen die vanzelfsprekend in het onderwijs niet voorkomen ;

ten derde, de vergelijking met Nederland, waar 400 dagdelen of 1.200 uren van 50 minuten worden gevraagd — in plaats van 500 uren zoals wij vragen — gaat moeilijk op omdat men daar veel meer met scholieren en studenten werkt, namelijk 60 t.h. van de cliënteel en men dus gedurende de dag kan werken. Daarenboven kan gemakkelijker het vereiste aantal deelnemers per programma bereikt worden. ,

Hoe dan ook, er is in de commissie na lange, zelfs heel lange beraadslaging, eensgezindheid bereikt over volgende punten :

1. per educatief personeelslid moeten jaarlijks 500 volle uren vormingsactiviteiten gepresteerd worden ;
2. er moeten per vormingsprogramma 12 deelnemers zijn in plaats van de vroeger voorgestelde 20 ;
3. de educatieve personeelsleden worden per instelling voor 50 t.h. vrijgesteld van het persoonlijk leiden van de vormingsprogramma's waar oorspronkelijk was voorzien dat slechts twee hiervan zouden vrijgesteld worden ;
4. 85 t.h. van de opgezette programma's moeten bestemd zijn voor niet-scholieren, waar oorspronkelijk was voorzien dat 85 t.h. van de deelnemers geen scholieren of studenten mochten zijn, tenzij de programma's buiten de schooluren worden ingericht.

De commissie heeft de voorwaarden dus heel wat versoepeld en heeft aldus in hoge mate rekening gehouden met de wensen van de instellingen zelf.

Persoonlijk durven wij hopen dat de instellingen de gevraagde uren ruimschoots zullen overschrijden, want wanneer vormingswerk gebeurt met een mentaliteit van getelde uren en minuten, dan verliest het veel van zijn eigen dynamisme. In een tijd waar veel gesproken wordt over arbeidsverkorting, blijven wij op het vlak van het vormingswerk geloven in de noodzaak van mensen te hebben die

zonder tellen of meten zich inzetten voor hun taak, en voor wie dit soort werk niet alleen een beroep maar ook een roeping en apostolaat is.

Vijfde bemerking bij het decreet : er is een delicaat punt waaraan uw verslaggever niet wil voorbijgaan en het in alle duidelijkheid stellen voor de Cultuurraad. Het decreet voorziet in artikel 5/1 : (ik citeer) „De erkenning is voortvankelijk van de volgende voorwaarden waaraan de sociaal culturele vormingsprogramma's moeten beantwoorden : 1. Zij worden gevolgd door een **deelnemers**-groep die ten minste uit 12 personen bestaat. Ten minste 85 t.h. van de programma's tijdens één kalenderjaar moeten bestemd zijn voor deelnemers die geen lessen volgen in het onderwijs met volledig leerplan, tenzij zij ingericht zijn tijdens uren dat voor de deelnemers geen onderwijs met volledig leerplan wordt verschaft ; de **vormings**-programma's mogen zich niet exclusief richten tot studenten uit het hoger onderwijs.. .” (einde citaat) Enkele leden hebben voorbehoud gemaakt voor dit punt van art. 5. Zowel bij de artikelsgewijze bespreking als bij de eindstemming hebben zij dit voorbehoud geformuleerd. Waarover gaat het ? Volgens dit artikel kunnen 15 t.h. van de vormingsprogramma's ingericht worden tijdens de lesuren en zich richten tot scholieren. Deze leden zijn van oordeel dat er aldus een discriminatie van het vrij onderwijs ten aanzien van het Rijks-onderwijs kan tot stand komen en dat er geen echte vrije keuze is.

MEVROUW N. MAES : Is het niet omgekeerd ?

DE HEER R. PEETERS : De zorg van de betrokkenen ligt in het feit dat er een verschil in mogelijkheden zou zijn van de ene tegenover de andere.

Er werden ter zake geen amendementen ingediend, maar aangezien de zorg blijkbaar bestaat, en nie mand in de commissie enige discriminatie wil zien ontstaan, is het wellicht nuttig dat de Cultuurpactcommissie of de Schoolpactcommissie deze aangelegenheid onderzoekt.

Het decreet heeft speciale voorzieningen getroffen voor het geval vormingsprogramma's in internaatverband worden georganiseerd.

De toelagen die worden voorzien — conform art. 11 van de wet van 16 juli 1973 — best gekend als de Cultuurpactwet, bestaan uit een toelage voor personeelslasten, een vaste basistoelage en een toelage voor de werking.

Voor het personeel worden de personeelskosten voor 95 t.h. betaald voor de eerste 2 educatieve personeelsleden en voor 1 administratieve kracht. De andere personeelsleden worden betoelaagd voor 80 t.h.

Deze regeling is gunstiger dan voor de personeels-

leden die vormingswerk in verenigingsverband doen, omdat de Regering van oordeel is dat de verenigingen over bijkomende inkomsten kunnen beschikken via hun lidgelden, wat voor de instellingen niet geldt. De jaarlijkse basistoelage per instelling bedraagt 250.000 F en de jaarlijkse werkingstoelage voor de eerste twee educatieve personeelsleden bedraagt 150.000 F per personeelslid en 100.000 F per bijkomend educatief personeelslid. Ingeval het programma in internaatsverband wordt georganiseerd, komt er per overnachting 100 F bij.

Al deze bedragen worden aangepast aan de schommelingen van het indexcijfer.

Wij geloven niet dat omtrent de draagwijdte van dit laatste punt twijfel kan bestaan, maar voor de duidelijkheid willen wij de Minister verzoeken een antwoord te geven op volgende vraag.

In het decreet van 4 juli 1975, houdende subsidiëring van het vormingswerk in **verenigingsverband**, bepaalt art. 4 § 6 wat volgt : „De Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort past de in § 4, 4° en 5°, en § 5, 3° en 4°, van dit artikel bedoelde bedragen aan aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.”

Deze tekst komt ook voor in het huidig decreet, maar dan voor de specificëring.

„De hierboven opgegeven maximumbedragen komen overeen met het algemeen indexcijfer van de consumptieprijzen op 1 december 1975. Dit cijfer wordt gelijkgesteld met 100. De bedoelde maximumbedragen worden verhoogd of verlaagd met 5 procent per volledige tranche van 5 punten boven of onder het cijfer van 1 december 1975, gelijkgesteld met 100.

Het in aanmerking te nemen indexcijfer is het op 1 december van het voorafgaande begrotingsjaar vastgestelde cijfer.”

Tot hier het artikel zoals het voorkomt in het decreet op het verenigingsleven.

Zowel mevrouw Maes als ikzelf hadden over dit punt amendementen ingediend, waarbij wij voorstelden dezelfde tekst te nemen als deze die voorkomt in het genoemde decreet. Wij beiden hebben onze amendementen ingetrokken ten voordele van het amendement van de heer Seeuws, omdat dit amendement korter was en omdat uw vertegenwoordiger in de commissie ons verzekerde dat men hetzelfde vertrekpunt van 1975 zal nemen om de indexaanpassingen te regelen.

Een verklaring van de Minister over dit punt zou alle twijfels ter zake kunnen wegnemen.

Het laatste punt — punt 7 — is dat artikel 14 voorziet dat de uitbetaling van de toelagen zal gebeuren in de vorm van driemaandelijke voorschotten op basis van 1/4 van de subsidies die het jaar voordien werden betaald. Waarna natuurlijk nog een definitieve afrekening volgt. Ook

voor dit punt zouden wij graag van de Minister een geruststellende verklaring horen dat de nodige kredieten beschikbaar zijn om alle beschikkingen van het decreet geldelijk te honoreren.

U herinnert zich, mevrouw de Minister, dat bij de eerste algemene bespreking die wij hebben gehouden over dit decreet door heel wat leden bezorgde vragen zijn gesteld.

Laat mij besluiten. Er zijn nog heel wat andere regelingen voorzien in het decreet maar daarvoor verwijzen wij naar het verslag.

Wij hebben getracht alleen enkele knelpunten toe te lichten.

Aan de Minister vragen wij ten spoedigste de zeven vereiste koninklijke besluiten en de twee ministeriële besluiten te treffen opdat het decreet, na stemming in de Cultuurraad, operatief zou kunnen worden.

Wij vragen dan ook aan de Cultuurraad dit decreet, waarop heel wat instellingen grote verwachtingen hebben gebouwd, te willen goedkeuren. **(Applaus op de banken van de meerderheid)**

DE VOORZITTER : Mevrouw Nelly Maes heeft het woord.

MEVROUW N. MAES **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, geachte collega's, U zult allemaal wel blij zijn dat niemand van de commissie de bedoeling heeft de bespreking in dit halfroond in verhouding van lengte gelijk te maken met de bespreking die wij hadden in de commissie. Nochtans zeg ik dit niet om mij over de duur van deze besprekingen te beklagen. Want, de verslaggever had er gelijk in te onderstrepen hoe goed wij deze tijd hebben gebruikt om zoveel mogelijk een consensus te bereiken rondom de regeling van een decreet waar een aantal mensen in Vlaanderen zit op te wachten. Het zal ongetwijfeld voor de toekomst een belangrijke stimulans van dit modern type van vormingswerk, nl. in instellingen betekenen.

Ik ga dan ook de verslaggever, die zich uitstekend van zijn taak heeft gekweten, niet nakwelen, dat ligt bovendien weinig in mijn aard. Toch zou ik, ten aanzien van dit gezelschap, een aantal vragen willen stellen die te maken hebben met het uitzicht van de gemeenschap en de instellingen die wij vandaag proberen uit te rusten.

Laat mij om te beginnen zeggen dat wij bijzonder geïnteresseerd hebben gekeken en geluisterd naar de verklaringen van de Minister, omtrent de mogelijkheden om de instellingen te laten werken, ook voor de werknemersgroep.

In dit opzicht lijkt het mij bijzonder belangrijk

erop te wijzen dat wij tot tweemaal toe in de algemene bespreking, en het verslag daarover, verwijzingen vinden naar de wet op de sociale promotie en de mogelijkheden om de instellingen te laten meespelen in het vervullen van hun vormingsopdrachten ten aanzien van diegenen die gerechtigd zijn kredieten op te nemen. Daar is de laatste jaren in Vlaanderen veel over te doen geweest. Het is duidelijk dat de toekomstkansen voor de vormingsinstellingen onder meer worden bepaald door de mogelijkheid om te werken voor ruime groepen, die zij overdag kunnen bereiken.

Wij zijn dan ook zeer tevreden dat de Minister in de eerste algemene bespreking er duidelijk heeft op gewezen dat eens dit decreet gestemd, de beperking zal opgeheven worden die opgelegd wordt aan sommige instellingen en die niet geldt voor instellingen die verbonden zijn met de vakorganisaties. Men zal deze **samenwerkingsvoorwaarden** schrappen.

Dat zou ook gebeuren in het kader van de vormingsinitiatieven voor het Fonds voor de Volksopleiding.

Ik neem aan dat wij over dit Fonds voor de Volksopleiding, hoe interessant ook, voorlopig moeten zwijgen om budgettaire redenen.

Toch had ik graag opnieuw de bevestiging gehoord, indien dit zou kunnen, van de zeer **principiële** stelling die U hebt ingenomen tijdens de allereerste bespreking. Wij hebben dat tijdens de tweede bespreking niet meer uitgediept. Nochtans vinden wij het bijzonder belangrijk dat de rem zou worden weggenomen die thans bestaat en die op dit ogenblik de instellingen verhindert te werken voor de ruime groep van de werknemers, terwijl men anderzijds regelmatig instellingen, of bepaalde soorten van instellingen, verwijt dat zij zich tot een elitepubliek zouden richten.

Wij willen hier toch nog een paar kritische vragen stellen. Ze hebben te maken met de problemen die, alhoewel ze een oplossing hebben gevonden in het eerbaar compromis dat wij vandaag aan deze Cultuurraad voorleggen, naar onze mening toch meer duidelijkheid vragen.

Er is om te beginnen het probleem van de ledenverenigingen waar instellingen kunnen worden opgeënt. Vanzelfsprekend heeft de verslaggever, zoals trouwens ieder lid van de commissie, in het bijzonder onderstreept dat wij een dubbele subsidiëring willen vermijden. Het blijkt echter toch zo te zijn dat men over de instellingen twee verschillende visies kan hebben. Wij zijn steeds vertrokken van het idee — ook bij het indienen van ons amendement hebben wij in die lijn gezien — dat de instellingen, ook wanneer zij vertrekken van een bepaalde ideologische of filosofische overtuiging, zich richten tot de brede gemeenschap en op de behoeften van die brede gemeenschap. Zij doen een aanbod van vorming en stellen zich dan als

het ware concurrentieel op ten aanzien van anderen die dit eveneens doen.

Wanneer wij systematisch zouden vaststellen dat men instellingen inent op bestaande ledenstammen en ledengroepen, die als het ware de „serviceinstellingen” zullen zijn voor de verzuilde groepen in onze samenleving, dan menen wij dat de instellingen aan een belangrijk deel van hun taak zouden tekortschieten. Onze voorkeur gaat uit naar zelfstandige instellingen, die zich de moeite geven om een vormingsaanbod uit te werken dat reëel beantwoordt aan de behoeften in de samenleving en niet aan de behoeften van bepaalde machtsgroepen. Dit lijkt mij een bijzonder belangrijk onderscheid.

Op dit ogenblik staan alle wegen open en hangt het maar af van de volwassenheid waarmee het vormingswerk zijn eigen taak omschrijft en van de volwassenheid van het publiek, dat wij beogen te bereiken. Het zal U toch duidelijk zijn dat de mogelijkheden voor een groep, die naar een bepaalde ideologische of filosofische verwante instelling een vraag om vorming richt, naderhand bijzonder weinig moeilijkheden zal opleveren inzake de recrutering van deelnemers. Het zal veel moeilijker zijn voor de instellingen die een aanbod doen op de vrije markt — indien ik het in die markttermen mag uitdrukken — om haar deelnemers te recruter en te zorgen dat zij inspelen op de behoeften. Op dit ogenblik hebben wij met de verschillende financiële implicaties van deze twee situaties geen rekening gehouden.

Een tweede probleem is dat van de sleutelpositie, die wij op dit ogenblik toekennen aan de mensen die het vormingswerk op professionele wijze bedrijven. Wij vinden het een bijzonder grote vooruitgang dat wij eindelijk in Vlaanderen deze professionele vormingswerkers in het kader van de instellingen — zoals wij het gedaan hebben in het kader van de verenigingen — een grote opdracht geven en hen een groot vertrouwen schenken. Tegelijkertijd dienen wij hier een andere klok te laten horen en zijn wij blij dat daarvan in het decreet reeds een weerslag is te vinden. Het zou fout zijn de professionalisering als alleenzalmakend voor het vormingswerk te bekijken.

We hebben beroepsbekwame mensen nodig, maar we hebben vooral soepele instrumenten nodig die verstaan wat in de gemeenschap leeft.

Vandaar dat we blij zijn dat de Regering en de leden van de commissie positief zijn ingegaan op onze amendementen die ertoe strekten een grotere samenwerking te verkrijgen tussen de vrijwilligers en de stafmedewerkers van het vormingswerk, zowel in het kader van de Raad van Beheer als in de manier waarop straks het werk in het veld zal moeten gebeuren. Ook daar zal de inbreng mogelijk zijn, zowel van de professionelen als van de vrijwilligers, het zogenaamde **voluntariaat** dat we

in Vlaanderen altijd zo zwaar hebben aangesproken en nu door de klemtoon te leggen op de professionalisering zouden kunnen onderwaarderen.

Deze soepelheid die in het decreet is ingebouwd, noemen we een belangrijke verworvenheid. Dat lost nog niet alle problemen op. Ik wil ook niet voorbij gaan aan een paar misschien pijnlijker punten die dit decreet nog bevat.

Ik betreur het een beetje dat de heer Ramaekers is moeten weggaan, want ik had graag in zijn aanwezigheid precies gepraat over het probleem dat gerezen is naar aanleiding van de manier waarop onze groepen worden samengesteld.

Wij hebben in het decreet gesteld dat 85 t.h. van de deelnemers aan een vormingscursus geen scholieren mogen zijn. Daar komt het althans op neer. Dat betekent dat die andere 15 t.h. eventueel scholieren zouden kunnen zijn en dat, zoals het zich in de huidige toestand voordoet, op dit aanbod door het Rijksonderwijs moeilijk zou kunnen worden ingegaan.

Wanneer wij er toch op stonden om dit in het decreet als een kans opgenomen te zien, dan was het precies uit zorg voor de scharniergroepen in onze samenleving, de groepen die naar een andere levensfase overgaan en die juist op dat ogenblik zich van een grote vormingsbehoefte bewust zijn.

Een recente televisieuitzending met jonge studenten van het Atheneum van Molenbeek heeft dat nogmaals onderstreept.

Wij wilden deze scharniergroepen bereikbaar maken voor het vormingsproces dat door de instellingen wordt begeleid, maar wij vinden het absoluut zo belangrijk dat wij dit ook wensen voor het Rijksonderwijs.

Wanneer de Minister van Nationale Opvoeding in zijn beleidsoptie gepleit heeft voor een grotere maatschappelijke betrokkenheid in het **Rijksonderwijs** dan zouden wij vragen dat dit zou doorgetrokken worden naar de kans op vorming in het kader van de instellingen.

Op dit ogenblik is het Rijksonderwijs daarvoor misschien te rigide, maar is rigiditeit momenteel een kwaliteit in het onderwijs? Misschien is het juist een mogelijkheid om er zeer snel werk van te maken en dit probleem niet langer als dusdanig te laten ervaren.

De overige vragen werden in de loop van de uitvoerige discussie verduidelijkt, op de vraag van de heer Peeters na, die op de tribune is gesteld en waarop U zeker een welwillend antwoord zal geven.

Ik wil dan ook besluiten met wat naar mijn mening de droom is van iemand die denkt over het vormingswerk van de toekomst.

Wanneer wij voor deze zeer moderne, jonge initiatieven staan, die de instellingen vaak zijn, dan ho-

pen wij dat precies deze instellingen de groei naar een volwassen en open gemeenschap mee zullen mogelijk maken, dit wil zeggen, niet het verder „betonnen” van de verzuiling. Wij hopen dat ze zich zullen inspannen om mensen en groepen samen te brengen vanuit verschillende filosofische en ideologische overtuigingen, niet in de kleurloosheid, maar in het respect voor ieders „zijn”, als groep en als individu. Wij hopen dat de instellingen zullen bijdragen tot het vormen van kritische burgers die in staat zijn zich, binnen de informatiestroom, een eigen idee te vormen en die tegenover de voortdurende veranderingen een eigen antwoord kunnen geven.

Mensen die zichzelf zijn in een Vlaanderen dat zichzelf is. Vandaag hebben de instellingen van deze Cultuurraad en deze Regering de middelen gekregen om dit meer te gaan doen dan in het verleden. Laten wij hopen dat dit dan ook beter is. **(Applaus bij de leden van de meerderheidspartijen)**

DE VOORZITTER : De heer Seeuws heeft het woord.

DE HEER W. SEEUWS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, vanuit de oorspronkelijke arbeidersopvoeding, over de volksopleiding uit de vijftiger jaren naar het hedendaagse vormingswerk met volwassenen, is een hele en lange weg afgelegd.

De vraag mag gesteld worden of we de juiste weg hebben ingeslagen. De invloed uit Nederland op deze evolutie zou wel eens groter kunnen zijn als deze uit Vlaanderen zelf.

De basis van het cultuurpolitiek beleid blijft blijkbaar het principe van de gesubsidieerde vrijheid.

Het sluitstuk was het KB van 24 maart 1967 dat de erkenning en de subsidiëring van de werken van volksontwikkeling en de amateuristische kunstbeoefening regelde, is daarvan een tekenend bewijs.

De culturele autonomie zou hierin verandering brengen door de uitvaardiging van een reeks decreten afgestemd op de specifieke werksoorten.

Mevrouw de Minister, U lanceerde het fameuze klaverblad van vier : het vormingswerk in verenigingsverband, de koepelorganisaties voor sociaal-cultureel vormingswerk, het vormingswerk met volwassenen in instellingen en straks misschien de amateuristische kunstbeoefening. Maar morgen wellicht ook de samenlevingsopbouw, het buurtwerk en andere werksoorten. Het klaverblad wordt een boeketje met tere bloempjes, waarvan we helaas niet zeker zijn wanneer en hoelang ze gaan bloeien.

Waarde collega's, voor ons ligt ter goedkeuring het decreet op het vormingswerk met volwassenen

in instellingen, m.a.w. het vormingswerk in cursusverband, in internaatsverband, in volkshogescholen en in vormingscentra, ook wel onderwijs met volwassenen.

We zullen niet ingaan op de ontleding en de commentaar van de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp, dat trouwens op een uitstekende en correcte manier gebeurde door de verslaggever, collega Peeters.

We willen vooreerst vaststellen dat de socialistische fractie zich mede loyaal heeft ingezet om dit ontwerp van decreet naar vorm en naar inhoud te verbeteren en te helpen realiseren, ondanks bepaalde vragen en bezwaren die ons blijven becommeren.

Positief zien we het vormingswerk in instellingen zoals het er nu uitziet als een belangrijk onderdeel in het geheel van de middelen tot permanente vorming voor volwassenen.

Onze bekommernis gaat vooral naar het duidelijk gebrek aan oordeelkundige spreiding van de uitsluitend vrije initiatieven waarop de overheid geen vat heeft. Ook naar de twijfelachtige toegankelijkheid voor een ruimer publiek, wegens de voorwaarden en de programma-inhoud en — collega Maes heeft er **zoëven** over gesproken — tenslotte hebben we vragen rond de professionalisering, waarvoor in feite geen specifieke erkende opleiding bestaat.

Mevrouw de Minister, onze fundamenteelste bezwaren blijven van drieërlei aard en graag hadden we daarover uw zienswijze en desgevallend enige geruststelling bekomen :

1. Mede wegens de zogenaamde verdeskundiging dreigen we ons inziens de zo noodzakelijke arbeidersopvoeding en volksopleiding te verlaten voor de vervolmaking van de reeds gevormden ; komt de vergeten groep van kansarmen hier in de toekomst dan nog aan bod, is de vraag die we ons stellen.
2. Menen we — en de verslaggever heeft er de aandacht op gevestigd — dat de formulering van het huidige artikel 5, betreffende de voorwaarden van de programma's en de lesvolgers in tegenspraak is met de memorie van toelichting die stelt dat „om ongewenste mengvormen met het onderwijs te vermijden, scholieren en studenten in het onderwijs met volledig leerplan slechts in aanmerking kunnen komen voor cursussen of vormingsprogramma's tijdens de weekeinden en de vakanties en voor zover de programma's worden georganiseerd buiten klas- of schoolverband”.

Deze waarborg hebben we niet kunnen bekomen. Daarom hebben wij op dat stuk onze goedkeuring niet kunnen geven.

Scholieren en studenten zullen nu nog meer

dan de volwassenen een belangrijke klantengroep worden en er dreigt een oneerlijke concurrentie te ontstaan tussen de schoolnetten — en mevrouw Maes, niet alleen met het Rijksonderwijs — wegens het totaal gebrek aan officiële en neutrale instellingen.

3. Mede daarom is de vrije keuze voor de deelnemers ons inziens niet gewaarborgd. De vrije instellingen zijn immers veelal, een enkele echt bedoelde pluralistische instelling niet te na gesproken, vanuit een ideologische en filosofische achtergrond opgezet, wat ook blijkt uit de huidige programmatie.

De overheid zelf zou hierbij regelend en aanvullend moeten kunnen optreden, wat het decreet niet voorziet.

Bestaat het gevaar ook niet dat hier een buitenschools onderwijsnet voor jongeren en volwassenen wordt uitgebouwd, met de centen van Nederlandse Cultuur, zonder programma en zonder finaliteit.

Een laatste vraag van ons, mevrouw de Minister, gaat naar de voltooiing van uw klaverblad van vier.

Kunnen wij van op deze tribune de bevestiging krijgen van uw verklaring, afgelegd bij de aanvang van de bespreking in de commissie, dat het volgend blaadje dit van de amateuristische kunstbeoefening is, de voor het plaatselijk cultureel leven zo belangrijke sector van de volkscultuur in al zijn vormen.

Met deze bedenkingen voor ogen, mevrouw de Minister, waarde collega's, zal onze fractie **voorliggend decreet goed stemmen. (Applaus bij de leden van de BSP)**

DE VOORZITTER : **Mejuffer** Dielens heeft het woord.

MEJUFFER G. DIELENS (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte vergadering, het aantal cursisten dat na een eerste kennismaking terugkeert in de instellingen voor vormingswerk met volwassenen ligt vrij hoog. Nu is het weliswaar zo dat „alle sporten hun aanhangers hebben”, maar toch meen ik dat deze terugkeer te maken heeft met de wezenlijke betekenis van het vormingswerk in het leven van de deelnemers.

Voor velen is het een totaal nieuwe ervaring van ontmoeting met andere mensen, in wederzijdse aandacht en eerbied, van objectieve, verregaande en rustige studie van een bepaald onderwerp, dat vaak resulteert in een manifeste verruiming van de eigen leefwereld en zelfs een herziening van het tot dan toe gehanteerde waardenpatroon.

Om deze specifieke cultuur- en **maatschappij**-vernieuwende mogelijkheden van de instellingen

hecht onze fractie grote betekenis aan deze **werksoort** en bijgevolg aan het voorliggend decreet waarbij het de verwerving van zekerheid en ruimte, die hierdoor wordt toegemeten, bijzonder waardeert.

Financieel zal het een aanzienlijke verbetering brengen voor de instellingen waaronder sommige de laatste jaren bijzonder veel financiële problemen hebben gekend.

De voorwaarden tot erkenning en subsidiëring werden, zoals vorige sprekers hebben onderstreept, bewust soepeler gehouden.

Ik zou dit evenwel willen toelichten. De notie **dagdelen** die opgenomen werd in het regeringsontwerp werd in de commissie vervangen door de notie volle-uren. Dit betekent dat bij de **programmatie** de grootst mogelijke vrijheid bestaat om de tijd naar goeddunken in te delen. Hierdoor werd voorkomen dat de tot nu veel voorkomende halvedagformule niet werd opgelegd en niet werd verplicht. Dit is ongetwijfeld waardevol, daar anders deze verplichting, de vernieuwing en het eventueel experimenteren in functie van vernieuwing, zou afremmen.

De minimumprestaties van het educatieve personeel werden vastgesteld op 500 volle uren en berekend over de ganse groep. Hierdoor krijgen de instellingen de mogelijkheid het werken naar eigen goeddunken en eigen behoeften te spreiden tussen de personeelsleden, al of niet in combinatie met niet-vrijgestelden. Zeer belangrijk hierbij is dat op deze wijze de collectieve aanpak van het werk wordt onderstreept.

Qua inschrijving van de cursisten werden vormvoorwaarden achterwege gelaten en het minimum aantal deelnemers per programma werd tot 12 personen verlaagd. Wij stellen dat deze zeer grote soepelheid werd gewild met het oog, niet alleen op de erkenning van een zo groot mogelijk aantal nu bestaande vormingsinstellingen met een uiteenlopende werkwijze, doch eveneens vanuit de bekommernis om de verdere ontwikkeling van de werksoort in de hand te werken.

Wij stellen vast dat de voorliggende tekst een zekere gelijkenis vertoont met het dekreet op de subsidiëring van het vormingswerk met volwassenen in verenigingsverband, dit op verzoek van de Regering evenals van bepaalde collega's die tijdens het commissiewerk aan permanente tekstvergelijking hebben gedaan. Dit parallelisme bevordert de doorzichtigheid van onze reglementering, niet alleen in het belang van de administratoren die zullen moeten zorgen voor de uitvoering en voor de controle maar tevens, en dit waardeer ik zeer, zullen ook de belangstellende medeburgers hierdoor een kans op doorzicht behouden. Het was bovendien hierdoor mogelijk in de commissie sneller te werken door het over-

nemen van teksten die reeds in het verleden op zeer grondige wijze werden besproken en hun nuttigheid hebben bewezen. Anderzijds heeft het ook toegelaten bepaalde delen te verbeteren waarvoor uit ervaring is gebleken dat dit opportuun was. Toch werd er grote zorg besteed aan de formulering van specifieke bepalingen zoals de definiëring van het vormingswerk in instellingen. Dit onder meer om een onderscheid te kunnen maken met het vormingswerk in verenigingsverband.

Een andere specifieke bepaling betreft het voorzien in geëigende subsidiebehoeften, bijvoorbeeld de tegemoetkomingen voor initiatieven in inter-naatsverband.

Over enkele aspecten kon de commissie geen volledige eensgezindheid bereiken. Er was ten eerste de vraag of erkende instellingen zich dienen te richten tot alle ideologieën en deelgroepen van de bevolking. Wie deze stelling verdedigt doen wij vooreerst opmerken dat het niet conform is met de algemene strekking van het tot nog toe gevoerde subsidiebeleid, dat er toch van uitgaat dat bestaande initiatieven, die hun waarde aantonen, worden gesteund.

Vervolgens kan dit problemen meebrengen voor de bestaande instellingen die zich dienstverlenend opstellen ten opzichte van ieder die bij het opmaken van een vormingsprogramma met eigen groep, een beroep op de instelling wenst te doen.

Ten slotte, brengt het ons ook bij de grondvraag over de mogelijkheid überhaupt van vormingswerk met een heterogeen gezelschap en zeker bij de vraag naar het relatief verschillend rendement van het vormingswerk met heterogene en met meer homogene groepen. Onze fractie gaat niet in op de gesuggereerde tegenstelling tussen het al dan niet verzuild aanbod.

Onze socialistische collega's hebben reserve bij de voorziene mogelijkheid dat tot 15 t.h. van de cursisten tevens leerlingen van het dagonderwijs kunnen zijn, omdat de keuzevrijheid van het Rijksonderwijs op onvoldoende wijze zou gewaarborgd zijn. Het spijt ons te moeten vaststellen dat deze collega's over het hoofd zien dat deze 15 t.h. werden ingegeven door de bekommernis om waardevolle bestaande initiatieven verder mogelijk te maken.

Het gaat hier immers om als het ware „particuliere” initiatieven van scholen, individuele leerkrachten en zelfs soms merkwaardig actieve leerlingen, waartegen **onzes** inziens, niets is in te brengen.

Wij zijn dan ook benieuwd om verdere argumenten ter zake te vernemen. Het betekent tevens een verruiming van het onderwijsprogramma, dikwijls als onderdeel van een streven naar werkelijke onderwijsvernieuwing.

Persoonlijk durf ik hopen dat ook het **rijksonder-**

wijs gebruik zal maken van deze interessante mogelijkheid, terwijl wij menen dat er wél voldoende werkelijk pluralistische instellingen beschikbaar zijn.

De invoering van dit dekreet zal niet enkel de mogelijkheden maar ook de gerechtvaardigde verwachtingen ten overstaan van de instellingen wijzigen. De bestaanszekerheid én de grotere financiële middelen die eruit voortvloeien moeten het startsein vormen voor o.m. een actief streven van de instellingen naar nieuwe deelnemersgroepen.

Zonder verwijt constateren wij dat tot nu toe hoofdzakelijk werd gewerkt met wat wij „midden-groepen” kunnen noemen, mensen met minstens gedeeltelijke voortgezette opleiding en beschikend over een bevredigend inkomen. Vaak zijn het onderwijsmensen en personen met **beroepsfaciliteiten**. Met het dekreet moet het erop aangelegd worden om de minder kansrijken méér te betrekken. Met minder kansrijken wordt hier bedoeld : qua onderwijs, qua inkomen, qua tewerkstelling maar ook qua oriëntatie van hun belangstelling.

Plagiërend uitgedrukt, denken wij aan de kaartspelers, de voetbalfans, de TV-verslaafden en lezers alleen maar van vrouwenbladen. Ook de huisvrouwen en gepensioneerden verdienen extra aandacht.

Er kan ook kritisch en creatief gewerkt worden aan de vormen en methoden die gebruikt worden in instellingen om ze te verrijken en zo nodig te wijzigen, al was het dan ook maar omdat dit voorwaarden zijn tot het aantrekken van **hogergenoemde** groepen.

Hiervoor is het mij dunkt niet absoluut noodzakelijk de reglementering op de kredieturen te wijzigen.

Het moge hier opgemerkt dat voor de betrokken instellingen, buiten de bepalingen van het dekreet, die voorwaarden zijn voor het verwerven van de subsidies, nog alles mogelijk is. Het ware verkeerd en vooral betreuenswaardig dat alle activiteit zou worden afgestemd op het verkrijgen, het behouden of het verhogen van toelagen.

Ten slotte vragen wij, mevrouw de Minister, dat de Regering spoedig het nodige zou doen opdat het dekreet inderdaad van toepassing zou worden.

Wij kijken uit naar uw begroting voor 1978. Op het vlak van de uitvoering moet heel wat geleerd zijn uit de toepassing van het verenigingsdekreet, zodat een snelle aanpak mogelijk is geworden.

In deze verwachting zal onze groep alleszins dit dekreet stemmen. (**Applaus bij de leden van de meerderheid**)

DE VOORZITTER : De heer Verberckmoes heeft het woord.

DE HEER F. VERBERCKMOES (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, na de uitvoerige verklaringen afgelegd door vorige sprekers kan ik zeer bondig zijn, te meer omdat wij inderdaad dit ontwerp van dekreet zeer breedvoerig en in een serene atmosfeer hebben kunnen bespreken tijdens de verschillende commissievergaderingen.

Wij stellen met voldoening vast dat de huidige regering ter zake een ontwerp van de vorige regering verder heeft uitgevoerd. Hierbij werd alleszins een stap gezet in de goede richting om het vormingswerk te bevorderen en tegemoet te komen aan de verwachtingen van de **minderheidsinstellingen**.

Wij kunnen ons aansluiten bij de grondige bespreking die de verslaggever, de heer Peeters, aangaande dit dekreet gehouden heeft.

Het is ook onze wens dat de betrokken instellingen en hun educatieve personeelsleden zullen geneigd zijn om het gevraagd aantal prestaties te overschrijden, eerder dan deze tot het gestelde minimum te beperken, en zij verder zullen medewerken om iedere dubbele of niet verantwoorde subsidiëring uit te sluiten.

Wij zijn eveneens de mening toegedaan dat de **Cultuurpact- of Schoolpactcommissie** waar nodig tijdig dienen tussenbeide te komen om iedere discriminatie tussen het officieel en het vrij onderwijs aangaande de toepassing van dit dekreet, uit te sluiten.

In de geest van deze beschouwingen kunnen wij dit dekreet goedkeuren. (**Applaus bij de leden van de PVV**)

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in mijn antwoord op de gestelde vragen zal ik trachten binnen de tijds-limiet van 10 minuten te blijven ten einde de stemming vóór 16 uur nog mogelijk te maken.

Vooreerst wil ik van harte de heer Peeters danken voor zijn uitstekend verslag dat opvalt niet alleen door zijn omvang, maar vooral ook door zijn degelijkheid.

De besprekingen in de commissie waren, zoals reeds gezegd, zeer degelijk, zeer open. De dertien vergaderingen hebben de oorspronkelijke tekst verbeterd tot de tekst die nu ter stemming ligt.

Wij realiseren met dit dekreet inderdaad het derde blaadje van het klavertje vier. Om de spanning er uit te houden wil ik u aanstonds zeggen, collega Seeuws, dat het vierde blaadje inderdaad dit zal zijn van de amateuristische kunstbeoefening. Het

zal het eerste groot ontwerp van decreet zijn waarvan de bespreking zal aanvangen na het decreet dat nu ter stemming ligt. U weet dat de amateuristische kunstbeoefening mij zeer nauw aan het hart ligt. Wanneer men nu langs alle kanten aandringt, moet het toch mogelijk zijn om dit decreet zeer snel ter bespreking te krijgen in de **Cultuurraad**.

Het onderhavige decreet wil het socio-cultureel vormingswerk verder stimuleren en uitbouwen. Wij hechten veel belang aan de professionalisering van het vormingswerk zonder evident de rol van de vrijwillige medewerkers te minimaliseren. Deze problemen werden onder meer opgeroepen door mevrouw Maes en de heer Seeuws. Het is zó, dat het voluntariaat steeds bij ons sterk ontwikkeld was. Wanneer men in verschillende andere landen ziet dat men precies moeilijkheden heeft om het voluntariaat eigenlijk zijn ware betekenis te laten hebben en alle mogelijke colloquia inricht om dit te stimuleren, dan zien wij dat dit bij ons precies het tegenovergestelde is ; dat wij de klemtonen op de professionalisatie nodig hadden, want dat deze klemtonen te weinig in het verleden gelegd werden. Wij wensen ze onder andere met dit decreet duidelijk naar voren te brengen.

Dit decreet biedt natuurlijk geen zekerheden voor een betere werking, maar het biedt wel méér waarborgen.

Wij denken dan bijvoorbeeld aan de beschikkingen over de administratieve medewerkers, waardoor de vormingswerker meer tijd zal hebben voor zijn specifieke doelstellingen.

Ook de omvang van de vereiste prestaties is bescheiden gehouden, met name 500 uren cursus per vormingswerker, hetgeen betekent dat de gepresteerde arbeidstijd ook kan besteed worden aan evaluatie, studievoorbereiding, en zo meer.

De mogelijkheid voor nieuwe en experimentele initiatieven is ingebouwd, terwijl de bestaande initiatieven van een soepele overgangsformule kunnen genieten.

Een kunstmatige opsplitsing van de instellingen wordt vermeden door de vrij strenge erkenningsvoorwaarden.

Ook inzake het vormingswerk en het cursusaanbod zijn specifieke voorwaarden gesteld.

Het decreet eist overigens dat de vormingsprogramma's worden gekenmerkt door continuïteit en methodiek inzake programma-opbouw en groepsbegeleiding, terwijl ieder vormingsprogramma binnen een redelijke termijn dient te worden gerealiseerd.

Zo kom ik meteen tot de vragen die werden gesteld over de dubbele betoelaging, onder andere door mevrouw Maes.

Het is duidelijk dat wij deze dubbele betoelaging — de heer Verberckmoes heeft daar eveneens over

gesproken — niet wensen en dat de voorwaarden die gesteld zijn duidelijk maken dat deze misbruiken niet mogen worden toegelaten noch mogen gemaakt worden.

De heer Renaat Peeters vroeg zeer plechtig uitleg omtrent de problemen rond de in'dexatie.

De indexering van de vaste bedragen is voorzien in de tekst. De procedure van aanpassing zal worden uitgewerkt in de uitvoeringsbesluiten. Het is echter evident dat een regeling dient voorzien in dezelfde zin als het decreet van de verenigingen.

De heer Peeters heeft de bevestiging hiervan gevraagd.

DE HEER RENAAT PEETERS : Mevrouw de Minister, het precieze punt waarover ik een vraag stelde, is of men het vertrekpunt, met name het jaar 1975, gelijkstelt met 100 om, aangepast daaraan, de indexering te beginnen. Men kan inderdaad hetzelfde systeem volgen maar toch tot heel andere resultaten komen wanneer het vertrekpunt niet gelijkgesteld is.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden : Wanneer wij zeggen dezelfde regeling, mijnheer Peeters, dan bedoelen wij natuurlijk hetzelfde vertrekpunt.

De mogelijkheden die ingebouwd zitten in dit decreet, kunnen worden waargemaakt. Men heeft dan verwezen — zowel mevrouw Maes, mevrouw Dielens en de heer Peeters — naar de moeilijkheden die wij kenden bij vorige decreten.

De 70 miljoen die ingeschreven zijn voor 1978, waarborgen de volledige **uitvoering** van het decreet.

Mevrouw Maes heeft dan de problemen opgeroepen in verband met de relatie die moet gelegd worden naar de kredieturen.

Wat de sociale promotie betreft, moeten wij rekening houden met de wet van 1963 die geen uitbreiding mogelijk maakt voor de instellingen zoals bedoeld in dit decreet op de vormingsinstellingen.

Het stelsel der kredieturen, geregeld bij wet van 10 april 1973, werd uitgebreid tot de werknemers die leergangen voor algemene vorming volgen. Dit geschiedde bij koninklijk besluit van 7 oktober 1974.

Wij weten dat daar een binding werd gelegd en dat de erkenning slechts mogelijk was wanneer er een samenwerking was met een erkend organisme voor werknemersvorming of met representatieve werknemersorganisaties.

Welnu, deze binding is, na het goedkeuren van dit decreet, opgeheven. Ook in de commissie hebben wij uitvoerig uiteengezet waarom dit niet meer noodzakelijk was.

Over de openheid naar het publiek waarover **me-**

vrouw Maes sprak, kan ik het volgende zeggen : een instelling kan zich richten tot een bepaalde ideologische groep of tot een bepaalde **bevolkings**-categorie, hetgeen niet inhoudt dat de instellingen de voorwaarde van lidmaatschap kunnen eisen bij haar educatieve dienstverlening. Het lidmaatschap was een specifiek kenmerk voor het decreet op de verenigingen maar wordt niet meer weerhouden voor het decreet op de instellingen omdat de instellingen niet met leden werken. Dit werd duidelijk naar voren gebracht.

Het probleem van de samenstelling van de groepen is een probleem dat door de verschillende sprekers werd aangesneden evenals de relatie naar de scholen toe.

Het ontwerp is hoofdzakelijk gericht op het vormingswerk voor volwassenen, maar sluit niet uit dat de studenten scholingskursussen kunnen volgen. Het gaat hier om deze kursussen die in schoolverband moeten worden gevolgd. Er is geen bezwaar dat die mogelijkheid wordt uitgebreid, maar wij moeten ze beperken omwille van de redenen die hier naar voren zijn gebracht. Gaat deze mogelijkheid geen discriminatie inhouden tegenover het overheidsonderwijs ? Wij hopen van niet want daar liggen de reglementeringen enigszins strak. Ik ben overtuigd dat mijn collega van Nationale Opvoeding ook wenst dat deze mogelijkheden voor het Rijksonderwijs zouden bestaan en dat zij de reglementeringen dienaangaande zouden aanpassen. Daarom, indien het nodig is, moet men natuurlijk de Schoolpactcommissie en de Cultuurpactcommissie raadplegen, maar ik veronderstel dat een overleg met de Minister van Nationale Opvoeding zal volstaan opdat er dienaangaande geen **discriminaties** zouden ontstaan.

Nu kom ik tot de fundamentele punten die door de heer Seeuws naar voren worden gebracht. Hij stelde de vraag :

Gaan deze instellingen niet een bepaalde groep van de maatschappij bevoordelen ?

Het is duidelijk, mijnheer Seeuws, dat wij altijd gepleit hebben voor subsidiëring van datgene wat bestaat, wat leeft, en wat uit de bevolking is gegroeid.

Moest het noodzakelijk zijn omwille van de grote scheeftrekkingen een rijksinitiatief te nemen dan kan dat altijd. Maar dit betekent daarom niet dat er daarvoor iets in dit decreet hoefde ingeschreven te worden. Overheidsinitiatieven kunnen altijd worden genomen. Dit hier is een initiatief waarbij de vrije instellingen een subsidiemogelijkheid krijgen. Ik dacht dat de zaken niet in dezelfde lijn liggen.

Tenslotte is er dan nog de vraag in verband met de arbeidervorming.

De arbeidervorming komt wel genoeg aan bod. Dit werd door de heer Seeuws evenals door mevrouw Maes betwijfeld.

Ik ben van mening dat wij met het „klaverblad” juist deze groepen hebben bedoeld. Mevrouw Diekens zegt wel dat dit de middengroepen zijn. Ik zou dat echter niet overdrijven. Wij hebben met onze gamma mogelijkheden, met het inspelen op alle verschillende vormen van vormingswerk toch een bereikbaarheid van alle groepen van de maatschappij. Moesten er echter moeilijkheden dienaangaande zijn dan hebben wij ook nog het Fonds voor de Volksontwikkeling. Dit ligt niet alleen ter studie maar is praktisch klaar, en moet enkel nog de administratieve weg afleggen. Het is nooit de bedoeling geweest slechts de elitaire groepen te bereiken. Integendeel wij pogen zoveel mogelijk mensen te bereiken met het verschillend aanbod van vormingswerk. (**Applaus**)

DE VOORZITTER : Ik verklaar de algemene bespreking voor gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

DE VOORZITTER : Aan de orde is de **artikelsgewijze** bespreking van het ontwerp van decreet houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalige sociaal-cultureel vormingswerk voor volwassenen in instellingen, waarvan het door de commissie gewijzigd opschrift luidt als volgt : ontwerp van decreet houdende de rijkssubsidieregeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1

Binnen het raam van de beschikbare begrotingskredieten verleent de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort, onder de bij of krachtens dit decreet bepaalde voorwaarden, rijkstoelagen aan de in dit decreet bedoelde erkende Nederlandstalige instellingen, die onder hun beheer het sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen inrichten, en die geen leden werven.

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder de Hoge Raad, de Hoge Raad voor de Volksopleiding.

— **Artikel 1 wordt samen met het nieuwe opschrift aangenomen.** .

Hoofdstuk II : Erkenning

Art. 2

Onder sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen wordt verstaan : het bieden van vormingsprogramma's, die erop gericht zijn de

veelzijdige persoonsontwikkeling van volwassenen met het oog op een beter begrip van zichzelf en van hun situatie in de maatschappij en hun volwaardiger participatie aan het maatschappelijk gebeuren te bevorderen.

De vormingsprogramma's worden gekenmerkt door continuïteit in methodische programma-opbouw, deelnemersgroep en groepsbegeleiding.

— **Aangenomen.**

Art. 3

Onder instelling van sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen wordt verstaan het georganiseerde Nederlandstalige sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen waarbij de instelling zich dienstverlenend opstelt ten opzichte van deelnemende personen, groepen of organisaties door middel van sociaal-culturele vormingsactiviteiten met wie op basis van vrijwilligheid, zonder vereiste van lidmaatschap, een educatieve relatie wordt aangegaan en waarbij de deelnemers zich inschrijven per vormingsprogramma.

Voor de toepassing van dit decreet komt niet in aanmerking de instelling die door een commerciële organisatie is opgericht of in hoofdzaak de doeleinden van een commerciële organisatie dient.

— **Aangenomen**

Art. 4

Om erkend te worden en te blijven moeten de instellingen:

1. opgericht zijn op particulier initiatief in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk of van een instelling van openbaar nut, zoals bedoeld in de wet van 27 juni 1921 ;
2. uitsluitend opgericht zijn met het doel Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen te bedrijven en het bewijs leveren hun werking zelfstandig te ontplooiën ; dit bewijs van zelfstandigheid wordt geleverd door het feit dat de instelling een vereniging zonder winstoogmerk is, een eigen boekhouding en personeel heeft, en eigen activiteiten ontwikkelt ;
3. hun zetel hebben in en hun activiteiten hoofdzakelijk ontplooiën voor inwoners van het Nederlandse taalgebied en/of van Brussel-Hoofdstad ;
4. geleid worden door een raad van beheer die uit tenminste 9 leden bestaat, waarvan tenminste 1 educatief personeelslid en ten hoogste 1/3 educatieve personeelsleden van de instelling ;
5. een boekhouding bezitten en deze zodanig organiseren dat de financiële controle in verband met de aanwending van de rijkstoelagen mogelijk is. De Minister kan een boek-

houdkundig plan en bijzondere regelen betreffende de boekhouding opleggen ;

6. jaarlijks voorleggen : een door het bevoegd orgaan goedgekeurde begroting, waarbij de Staatstussenkomst slechts voorkomt voor het bedrag dat op basis van dit decreet kan bekomen worden en waaruit tenminste het evenwicht van ontvangsten en uitgaven blijkt, alsmede de rekeningen van het vorige jaar met de nodige verantwoordingsstukken ;
7. aanvaarden dat de aangestelde inspecteurs en verificateurs de boekhouding onderzoeken en de werking zo nodig ter plaatse nagaan, waarbij een presentielijst van de deelnemers per vormingsprogramma door de instelling dient ter beschikking gehouden ;
8. uitsluitend tot doel hebben het Nederlandstalige sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen, door middel van sociaal-culturele vormingsactiviteiten, zoals bedoeld in artikel 2 en deze activiteiten hebben georganiseerd gedurende tenminste 500 volle uren per educatief personeelslid als bedoeld sub 2 van artikel 5, in het jaar **voor** de indiening van de aanvraag tot erkenning ;
9. beschikken over tenminste twee daartoe bijzonder bevoegde bezoldigde educatieve personeelsleden met volledige dagtaak ;
10. beschikken over tenminste één daartoe bevoegd bezoldigd administratief personeelslid met volledige dagtaak ;
11. de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, die krachtens de artikelen 1382 tot en met 1386 van het Burgerlijk Wetboek kan ten laste worden gelegd van de instellingen en hun medewerkers, door een verzekering laten dekken.

— **Aangenomen**

Art. 5

De erkenning is voorts afhankelijk van de volgende voorwaarden waaraan de sociaal-culturele vormingsprogramma's moeten beantwoorden :

1. zij worden gevolgd door een deelnemersgroep die tenminste uit 12 personen bestaat. Tenminste 85 % van de programma's tijdens één kalenderjaar moeten bestemd zijn voor deelnemers die geen lessen volgen in het onderwijs met volledig leerplan, tenzij ze ingericht zijn tijdens uren dat voor de deelnemers geen onderwijs met volledig leerplan wordt verschaft ; de vormingsprogramma's mogen zich niet exclusief richten tot studenten uit het hoger onderwijs ;
2. de sociaal-culturele vormingsprogramma's zullen in hun globaliteit sociaal-culturele vormingsactiviteiten bevatten gedurende tenminste

- 500 volle uren per kalenderjaar en per educatief personeelslid. Voor de educatieve personeelsleden met halve dagtaak wordt het vereiste aantal uren van 500 gebracht op 250 ;
3. om voor subsidiëring in aanmerking genomen te worden moet tenminste de helft van het aantal uren, vereist door artikel 5, punt 2 en artikel 4, punt 8 geleid worden door de voor subsidiëring in aanmerking komende educatieve personeelsleden zelf. Deze norm geldt voor de educatieve personeelsleden als groep ;
 4. ieder vormingsprogramma dient vooraf in de door de Minister voorgeschreven vorm ter kennis gebracht van de bevoegde Dienst, met vermelding van de cursusleiding, van het aantal uren en de spreiding van deze uren met opgave van begin- en einduur ;
 5. de sociaal-culturele vormingsprogramma's dienen georganiseerd in lokalen en ruimten die door hun situering, opzet, indeling en inrichting, de instelling in staat stellen haar taak op een efficiënte wijze te vervullen ; de lokalen en ruimten, met inbegrip van hun uitrusting dienen, waar mogelijk, zodanig ingericht te zijn dat zij ook voor de in zijn bewegingen beperkte mens toegankelijk zijn ;
 6. er wordt slechts 1 educatief personeelslid in aanmerking genomen per groep van tenminste 12 deelnemers. Per dag worden voor 1 educatief personeelslid niet meer dan 9 volle uren in aanmerking genomen.
Indien de organisatie en de leiding van een vormingsprogramma de aanwezigheid vereisen van meerdere educatieve personeelsleden, komen al deze gepresteerde uren in aanmerking voor de berekening van het vereiste aantal uren voorzover het aantal deelnemers, op basis van 1 educatief personeelslid per 12 deelnemers, zulks toelaat.

— **Aangenomen**

Art. 6

De sociaal-culturele vormingsprogramma's kunnen worden gegeven in extemaats- of internaatsverband.

Ingeval de programma's gegeven worden in externaatsverband, moet ieder sociaal-cultureel vormingsprogramma tenminste 6 volle uren omvatten. De Minister kan, wegens uitzonderlijke omstandigheden, de Hoge Raad gehoord, afwijkingen toestaan.

Deze programma's moeten zo worden georganiseerd dat per periode van zes weken tenminste zes volle uren worden gegeven, waarbij iedere vormingsactiviteit tenminste 2 volle uren duurt.

Ingeval de programma's gegeven worden in internaatsverband, moeten bij een eerste overnachting tenminste 9 volle uren worden georganiseerd en

bij iedere aansluitende overnachting tenminste 6 volle uren.

Ieder sociaal-cultureel vormingsprogramma wordt in zijn geheel georganiseerd voor eenzelfde deelnemersgroep.

— **Aangenomen**

Art. 7

Van de bepalingen onder artikel 4, punt 8, wat het aantal uren betreft, punt 9 en 10 en artikel 5, punt 2, kan worden afgeweken, indien blijkt dat bijzondere sociaal-culturele omstandigheden de ontwikkeling van de instelling hebben afgeremd. In dit geval kan tot voorlopige erkenning worden overgegaan.

De Koning bepaalt, de Hoge Raad gehoord, de bijzondere sociaal-culturele omstandigheden krachtens welke betrokken instellingen op voorlopige erkenning aanspraak kunnen maken.

Indien na de twee op de voorlopige erkenning volgende jaren niet is voldaan aan de bij artikel 4, punt 8, 9 en 10, en artikel 5, punt 2, bepaalde voorwaarden, vervalt de voorlopige erkenning.

— **Aangenomen**

Art. 8

De Koning bepaalt nader, de Hoge Raad gehoord, de formaliteiten voor het verlenen, het handhaven en het opheffen van de erkenning.

De Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort, verleent de erkenning. Hij heft deze op, de Hoge Raad gehoord.

— **Aangenomen**

Hoofdstuk III : Toelagereregeling

Art. 9

De rijkstoelage bestaat uit een toelage voor personeelskosten, een vaste basistoelage en een toelage voor de werking.

— **Aangenomen**

Art. 10

Als subsidieerbare personeelskosten komen in aanmerking, het brutobedrag van de wedde en van het vakantiegeld van de educatieve en administratieve personeelsleden, verhoogd met de bijdragen die de werkgever dient te storten in toepassing van het wettelijk stelsel van de sociale voorzieningen.

Voor de berekeningen van de toelagen bepaalt de Koning, de Hoge Raad gehoord, de weddeschalen en de daaraan gekoppelde voorwaarden.

Het in aanmerking te nemen brutobedrag van de wedde mag enerzijds voor de educatieve personeelsleden niet hoger zijn dan de eindwedde van

een geaggregeerd leraar algemene vakken in het secundair onderwijs van de hogere graad in het Rijksonderwijs, anderzijds voor de administratieve personeelsleden niet hoger dan de eindwedde van bestuurssecretaris in de Rijksadministratie.

De weddeschalen worden gekoppeld aan de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen, zoals deze van toepassing zijn voor het Rijkspersoneel.

De weddetoelagen worden slechts toegekend indien de uitgekeerde brutosalarissen voor de educatieve en administratieve personeelsleden tenminste overeenstemmen met de hiervoor bedoelde weddeschalen.

De instellingen moeten toestaan dat de bewijsstukken daaromtrent worden nagezien.

De Koning bepaalt, de Hoge Raad gehoord, de diploma's of andere bekwaamheidsbewijzen waarvan de personeelsleden naargelang van hun functie houder moeten zijn en de bewijzen van beroepservaring die zij dienen voor te leggen.

— **Aangenomen**

Art. 11

Het aantal subsidieerbare administratieve personeelsleden mag de helft van het aantal educatieve personeelsleden, waaraan toelagen worden uitgekeerd, niet overtreffen.

— **Aangenomen**

Art. 12

Voor de erkende instellingen voor sociaal-cultureel vormingswerk omvat de rijkstoelage :

1. 95 % van de in artikel 10 bedoelde personeelskosten voor :
 - a) twee educatieve personeelsleden, als bedoeld sub 9 van art. 4 ;
 - b) één administratief personeelslid, als bedoeld sub 10 van art. 4 ;
2. 80 % van de in artikel 10 bedoelde personeelskosten voor de bijkomende educatieve en administratieve personeelsleden ;
3. een vaste jaarlijkse basistoelage van 250.000 F voor de werking ;
4. een jaarlijkse werkingstoelage van 150.000 F per educatief personeelslid als bedoeld sub 8 van artikel 4 en van 100.000 F per bijkomend educatief personeelslid met volledige dagtaak of van 50.000 F ingeval van halftijdse dagtaak, voor de algemene werkingskosten ;
5. ingeval de sociaal-culturele vormingsprogramma's gegeven worden in internaatsverband, wordt aan de jaarlijkse werkingstoelage een toeslag van 100 F toegevoegd per overnachting voor iedere deelnemer, voor zover de deelnemersprijs per dag voor deze **vormingspro-**

gramma's een door de Koning bepaald bedrag niet overschrijdt. Het bedrag van deze toelage kan door de Koning worden aangepast ;

6. de Minister zal de bedragen als bedoeld in 3e, 4e en 5e van dit artikel aan de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen aanpassen.

DE 'VOORZITTER : Bij dit artikel stelt de heer Poma volgend amendement voor :

Op de eerste regel van punt 4 van dit artikel het bedrag „150.000 F” vervangen door het bedrag „250.000 F”.

De heer Poma heeft het woord.

DE HEER K. POMA (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, ik vraag dat op de eerste regel van punt 4 van dit artikel 12 het bedrag „150.000 F” zou vervangen worden door het bedrag „250.000 F”. Door het verminderen van de werkingstoelagen kunnen bepaalde minderheidsorganisaties in het nadeel worden gesteld.

Het oorspronkelijk ontwerp van decreet voorzag trouwens in een jaarlijkse werkingstoelage van 250.000 F voor de twee eerste educatieve personeelsleden.

Ik meen dat het aannemen van dit amendement essentieel is voor de leefbaarheid van bepaalde instellingen.

Mevrouw de Minister, ik vraag dat U met dit klein amendement akkoord zouft gaan. (**Applaus op de banken van de PVV**)

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden) : Dames en heren, tot mijn spijt moet ik U vragen dit amendement niet aan te nemen. Wij hebben, tijdens de bespreking, precies de basistoelage verhoogd wat eigenlijk ten voordele van de kleine verenigingen komt. Ten gevolge daarvan, om het budgettair haalbaar te maken, moesten de werkingstoelagen worden verminderd. Wij zouden heel de economie van dit ontwerp in het gedrang brengen wanneer wij nu het amendement zouden aanvaarden.

DE VOORZITTER : Dames en heren, wij stemmen thans over het amendement van de heer Poma.

— **Het amendement van de heer Poma wordt verworpen door een stemming bij zitten en opstaan.**

Bijgevolg wordt artikel 12 ongewijzigd aangenomen.

Art. 13

Onder voorbehoud dat de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort de afrekening van het vorige jaar en de begroting van het lopende jaar heeft goedgekeurd, wordt de subsidie uitgekeerd in de vorm van driemaandelijke, per trimester van het begrotingsjaar waarvan zij werden ingeschreven en goedgekeurd, te betalen voorschotten ten bedrage van één vierde van de in het vorige jaar toegekende subsidie.

Het nog resterende gedeelte van de subsidie wordt uitgekeerd, na de goedkeuring door de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort, van de in het voorbije jaar gedane uitgaven en de voorgelegde betalingsbewijzen, vóór 1 maart van het jaar dat volgt op het gesubsidieerde activiteitsjaar.

— **Aangenomen**

Art. 14

De Koning bepaalt, de Hoge Raad gehoord, de regels betreffende de aanvraag en de uitkering van de subsidies. De subsidies toegekend op basis van dit decreet mogen niet gecumuleerd worden met andere rijkssubsidies die op hetzelfde voorwerp slaan.

— **Aangenomen**

Art. 15

Het aantal subsidieerbare personeelsleden wordt begrensd door de in artikel 4, 8 en artikel 5 bedoelde sociaal-culturele vormingsactiviteiten, met dien verstande dat jaarlijks tenminste 500 volle uren vereist zijn per educatief personeelslid.

Het vereiste aantal volle uren mag worden herleid tot 250 per educatief personeelslid met half-tijdse dagtaak, met uitzondering evenwel van de 2 educatieve personeelsleden als bedoeld sub 9 van artikel 4.

— **Aangenomen**

Art. 16

Wanneer de evolutie van het aantal aan sociaal-culturele vormingsactiviteiten gepresteerde volle uren, zoals bepaald in artikel 15 zulks wettigt, staat de Minister binnen het raam van de beschikbare kredieten, overeenkomstig het in artikel 15 bepaalde criterium, een uitbreiding van het aantal subsidieerbare personeelsleden toe. Deze uitbreiding kan per jaar echter ten hoogste één educatief personeelslid omvatten.

— **Aangenomen**

Art. 17

Wanneer de evolutie van het aantal aan sociaal-culturele vormingsactiviteiten gepresteerde volle

uren, zoals bepaald in artikel 15, zulks wettigt, past de Minister, de Hoge Raad gehoord, overeenkomstig het in artikel 15 bepaalde criterium, een vermindering toe van het aantal subsidieerbare personeelsleden.

— **Aangenomen**

Art. 18

De instellingen moeten jaarlijks vóór 1 april opgave doen van het aantal personeelsleden dat in aanmerking kan komen voor de berekening van de in het volgende begrotingsjaar subsidieerbare personeelskosten.

— **Aangenomen**

Art. 19

Voor nieuwe experimentele initiatieven kunnen starttoelagen worden verleend. De Koning bepaalt, het met redenen omkleed advies van de Hoge Raad gehoord, het bedrag van deze starttoelagen en de regelen volgens welke zij worden toegekend. De starttoelagen kunnen worden verleend voor een periode van maximum drie jaar.

— **Aangenomen**

Hoofdstuk IV : Overgangs- en slotbepalingen

Art. 20

De instellingen van sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen als bedoeld in dit decreet worden onttrokken aan het toepassingsgebied van het koninklijk besluit van 24 maart 1967, tot subsidiëring van de activiteit van nationale en regionale organisaties ten bate van de Nederlandstalige Volksontwikkeling, gewijzigd bij koninklijk besluit van 22 december 1971.

Evenwel blijven instellingen, die met toepassing van het vermelde koninklijk besluit als organisaties ten bate van de Nederlandstalige Volksontwikkeling erkend zijn, de daaraan verbonden subsidiëring genieten tot de datum van hun erkenning, overeenkomstig het onderhavig decreet en uiterlijk tot 1 januari 1979:

— **Aangenomen**

Art. 21

Tijdens de eerste twee jaren volgend op de erkenning overeenkomstig dit decreet, is het aantal personen waarvoor subsidies kan worden uitgekeerd, niet hoger dan het aantal op 1 januari 1978 werkelijk in dienst zijnde personeelsleden waarvoor subsidies zijn uitbetaald. Personeelsleden als bedoeld in sub 9e en 10e van artikel 4, die na 1 januari 1978 in dienst zijn genomen, kunnen evenwel ook voor subsidiëring in aanmerking komen.

— **Aangenomen**

Art. 22

De instellingen als bedoeld in dit decreet, die op de dag van inwerkingtreding van dit decreet met toepassing van voormeld koninklijk besluit van 24 maart 1967 zijn erkend en die uitsluitend sociaal-culturele vormingsactiviteiten hebben ingericht zoals bepaald in dit decreet, moeten in afwijking van artikel 4, 8e slechts doen blijken dat zij in 1977 vormingsactiviteiten hebben ingericht van ten minste 250 volle uren per educatief personeelslid waarvoor subsidies zijn uitbetaald.

Wanneer zij meer administratieve personeelsleden in dienst hebben dan overeenkomstig artikel 11 voor subsidiëring in aanmerking komend, worden hun voor 1978 en 1979 subsidies uitgekeerd voor zoveel administratieve personeelsleden als op 1 januari 1978 tewerkgesteld.

— **Aangenomen**

Art. 23

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1978.

— **Aangenomen**

DE VOORZITTER : Dames en heren, de artikelsgewijze bespreking is gesloten. De naamstemming over het geheel van het ontwerp van decreet zal straks worden gehouden.

Dames en heren, ik heb meermaals in de loop van deze vergadering aangekondigd dat, omwille van de gevaarlijke weersomstandigheden, wij rond vier uur de naamstemmingen zouden houden.

Nu is er ook nog een voorstel van decreet van mevrouw Detiège dat eigenlijk geen bespreking vergt. Ik vraag U, of wij bij wijziging van agenda, dit voorstel van decreet onmiddellijk in bespreking zouden brengen.

Of zullen wij vandaag alleen de naamstemming houden over het zo pas besproken ontwerp van decreet ? (**Instemming**)

Naamstemming

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de naamstemming over het afgehandelde ontwerp van decreet houdende de rijkssubsidie-regeling voor het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen in instellingen. Er wordt overgegaan tot de naamstemming.

Uitslag van de stemming :

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden overgezonden.

JA hebben gestemd :

Adriaensens J. (Mevr.)
 Akkermans P.
 Baldewijns E.
 Bascour J.
 Belmans J.
 Bode M.
 Boel H.
 Boerave-Derycke C.
 Bourry M.
 Calewaert W.
 Carpels O.
 Caudron J.
 Cauwenberghs F.
 Chabert J.
 Claeys Dries
 Coens D.
 Colin J.
 Colla F.
 Cooreman E.
 Coppieters Maurits
 Croux L.
 d'Alcantara A.
 De Backer-
 Van Ocken R.
 De Baere A.
 De Beul A.
 De Clercq Constant
 Declercq Tijn
 De Facq E.
 De Grève L.
 De Kerpel P.
 De Loore-
 Raeymaekers J.
 Demeulenaere-
 De Wilde F.
 De Mey O.
 Deneir A.
 Desaeeyere W.
 De Seranno J.
 Desutter E.
 Detiège L. (Mevr.)
 Devos G. (Mej.)
 De Winter A.
 D'Haeyer R.
 Diegenant A.
 Dielens G. (Mej.)
 Dupré J.
 Egelmeers I.
 Gabriels J.
 Galle M.
 Geerinck A.
 Gerits J.
 Hancké L.
 Herman-Michielsens L.
 Henckens J.
 Jorissen W.
 Kelchtermans L.
 Kempinaire A.
 Kuylen H.

Laridon A.
 Leemans E.
 Lenssens J.
 Lindemans L.
 Maes N. (Mevr.)
 Mattheyssens R.
 Mesotten W.
 Moors C.
 Nauwelaerts R.
 Panneels-
 Van Baelen M.
 Peeters Renaat
 Persyn W.
 Piot F.
 Poma K.
 Rutten André
 Rutten Mathieu
 Schrans G.
 Seeuws W.
 Sels L.
 Smeers T.
 Smets A.
 Somers J.
 Steverlync A.
 Steyaerf R. (Mej.)
 Storme M.
 Temmerman G.
 Turf-Demunter G.
 Tyberghien-
 Vandenbussche M.
 Uyttendaele R.
 Vanackere Leo
 Van Canneyt J.
 Vandekerckhove
 Robert
 Vandenabeele A.
 Van den Brande L.
 Van den Eynden J.
 Van der Niepen P.
 Vanderpoorten H.
 Van Dessel M.
 Vandewiele M.
 Van Elewyck J.
 Van Elsen C.
 Vangeel J.
 Van Geyt L.
 Van Grembergen P.
 Vangronsveld F.
 Van In G.
 Vankeirsbilck E.
 Van Lent A.
 Van Nevel A.
 Van Ooteghem O.
 Vansteenkiste Emiel
 Vansteenkiste Luc
 van Waterschoot J.
 Verberckmoes F.
 Verbist A.
 Vergeylen J.

Verhaegen Guido
Verhaegen Joris
Verley sen W.

Verroken J.
Weckx H.
Windels R.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Dames en heren, wij zullen tijdens deze vergadering geen naamstemming meer houden.

Wij zullen wel de twee voorstellen van decreet die aan de agenda staan van vandaag nog bespreken, inclusief de artikelsgewijze bespreking. Daarna zullen wij de vraag om uitleg behandelen.
(Instemming)

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. De Beul houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse Cultuurgemeenschap - 55 (B.Z. 1977) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heer De Beul houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse cultuurgemeenschap.

De algemene bespreking is geopend.

MOTIE VAN ORDE

DE HEER POMA : Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord bij ordemotie.

DE VOORZITTER: De heer Poma heeft het woord.

DE HEER K. POMA (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, wij menen dat het voorstel van decreet houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse cultuurgemeenschap een belangrijke aangelegenheid is. De PW heeft dan ook in deze materie loyaal haar medewerking verleend bij de bespreking in de commissie.

Bij het verschijnen van het zeer lijvig verslag, kwamen hier en daar interessante reacties los, en werden er ook zeer pertinente juridische vragen gesteld. Ik stel mij de vraag of deze materie nu reeds rijp is.

Wij menen dat zij best opnieuw naar de commissie zou verzonden worden. Het gaat hier trouwens niet om een politieke kritiek, het is geen fundamentele kritiek.

Dit is een materie waar wij al onze aandacht moeten aan besteden en waarvan de **betrachting**, die

aan de basis ligt van het voorstel, door juridisch verantwoorde beginselen moet geschraagd worden. Daarom vragen wij de terugzending naar de commissie en ik vraag dat daarover zou worden gestemd.

DE VOORZITTER : Dames en heren, U hoorde het uitdrukkelijk verzoek van de heer Poma tot terugzending naar de bevoegde commissie.

DE HEER K. POMA : Mijnheer de Voorzitter ik vraag de naamstemming.

DE VOORZITTER : Mijnheer Poma, volgens het reglement is het houden van een naamstemming voor de verzending naar een commissie niet mogelijk.

— ***Bij zitten en opstaan wordt het voorstel tot terugzending van het voorstel naar de commissie verworpen***

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. De Beul houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse Cultuurgemeenschap - 55 (B.Z. 1977) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

DE VOORZITTER : De heer Van Elewyck heeft het woord.

DE HEER J. VAN ELEWYCK, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, het voorstel van decreet waarvan we de bespreking nu beginnen is tijdens vier vergaderingen van de Commissie van het cultureel patrimonium, zeer grondig besproken. De tekst die aan uw goedkeuring wordt voorgelegd wijkt in zeer belangrijke mate af van de oorspronkelijk ingediende tekst.

Mijnheer de Voorzitter, het is niet onze bedoeling hier het hele verslag hetzij voor te lezen, hetzij te commentariëren. Wij willen alleen de nadruk leggen op het zeer grote belang dat aan dit voorstel van decreet moet worden gehecht omdat dit werkelijk ingrijpende wijzigingen voor gevolg zal hebben wat het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse Cultuurgemeenschap betreft.

Van bij de aanvang zouden wij willen verklaren dat niemand in de commissie, noch de Minister, noch de indiener, noch de leden van de commissie, van oordeel zijn dat het hier om een volmaakte tekst gaat. Ieder lid van de commissie was er evenwel van overtuigd dat dit voorstel van decreet een bijzonder belangrijke eerste fase vormt om het roerend cultureel bezit en het roerend

cultureel erfgoed in deze cultuurgemeenschap daadwerkelijk te kunnen beschermen, ook al blijven ongetwijfeld veel onvolkomenheden bestaan.

Mijnheer de Voorzitter, wij moeten er de aandacht op vestigen dat er, wat het cultureel bezit betreft, met opzet een zeer brede omschrijving is gegeven, zeer brede omschrijving omdat, bij het overgaan tot een verder definiëren, dit zou kunnen beschouwd worden als zijnde een inbreuk op de artistieke vrijheid.

In feite houdt artikel 3 een dubbele bescherming in : enerzijds, van de kunstwerken en van het cultureel erfgoed en, anderzijds, van de houder tegen mogelijke ongewenste publiciteit.

Via artikel 4 wordt de wet van 16 mei 1960, die in ons land nooit ten uitvoer is gelegd in tegenstelling met wat in andere landen gebeurde, wel uitgevoerd. De aandacht dient erop gevestigd dat, dank zij de inlassing van dit artikel 4, het in de toekomst mogelijk zal zijn dat de rechter — en alleen de rechter — overgaat tot de **verbeurdverklaring** ten voordele van de Staat van beschermde kunstwerken.

Artikel 5 maakt het voorkeurrecht, uit te oefenen door de openbare besturen, praktisch uitvoerbaar.

De intentieverklaring moet het mogelijk maken om dit voorkeurrecht ook in de praktijk om te zetten.

Ten slotte zouden we, wat artikel 6 betreft, willen onderstrepen dat in dit voorstel van decreet een dubbele straf is voorzien, enerzijds, de straf vanwege het onttrekken van een werk aan de wettelijke bescherming en, anderzijds, de straf voor de valse verklaring dat een werk op de beschermde lijst voorkomt als dit niet het geval mocht zijn.

Het algemeen bevoegdheidsprobleem is door uw commissie en via uw commissie door de bevoegde diensten van de Cultuurraad onderzocht. Dit algemeen bevoegdheidsprobleem stelde zich niet zozeer wat de inventarisatie van het roerend cultureel bezit en van het roerend cultureel erfgoed betreft, doch wel wat het probleem van het toepasselijk maken van de wet van 16 mei 1960 aangaat en de maatregelen die, dank zij de **toepassing** van deze wet, zullen mogelijk zijn.

Dames en heren, de commissie heeft dit voorstel van decreet eenparig goedgekeurd. Persoonlijk druk ik de hoop uit dat de Cultuurraad de commissie hierin zou volgen. Inderdaad, het gaat hier om een zeer belangrijk decreet dat ons, wat de bescherming van het roerend cultureel bezit en van het cultureel erfgoed betreft, op gelijke hoogte moet kunnen brengen met het monumentendecreet.

(Applaus bij de leden van de meerderheidspartijen)

DE VOORZITTER : De heer Calewaert heeft het woord.

DE HEER W. CALEWAERT (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, ik ben eigenlijk een beetje verveeld te moeten zeggen dat ik niet veel tijd heb gehad om dit voorstel van decreet te onderzoeken. Toch wens ik, mijnheer de Voorzitter, drie punten naar voren te brengen.

Ten eerste, kan ik zeggen fundamenteel akkoord te gaan met het beginsel in dit voorstel van decreet vervat.

Ten tweede, moge men zeer duidelijk gesteld zien dat mijn uiteenzetting geen afbreuk doet aan de uitstekende werkzaamheden van de commissie en van de verslaggever. Maar, mijnheer de Voorzitter, **hier** wens ik U toch een volgens mij zeer gegronde vraag te stellen.

Dit voorstel van decreet is bijzonder belangrijk, doch het bevat een aantal juridische onzekerheden en onjuistheden. Artikel 1 bepaalt dat de Minister voor de Nederlandse Cultuur een algemene inventaris gaat opmaken van het roerend cultureel bezit.

DE HEER W. JORISSEN : Ze zal nogal werk hebben !

DE HEER W. CALEWAERT : Zoals de heer Jorissen zegt zal ze inderdaad nogal wat werk hebben, maar ik vraag mij af hoe een minister dit werk gaat verrichten, mijnheer Jorissen, want er wordt geen enkel middel aangewezen om zulks te doen. Zal mevrouw de Minister zich tot iedereen wenden per brief met de vraag of men thuis soms het een of het ander heeft hangen of staan dat de moeite waard is ? Dat is een mogelijkheid. Maar alle gekheid op een stokje, in het artikel wordt alleen bepaald : „Een algemene inventaris opmaken”. Betekent zulks, mijnheer Jorissen, want het schijnt U erg te interesseren, dat een functionaris van het departement van Nederlandse Cultuur bij U thuis kan komen om te zien wat U hebt hangen ?

Ik meen toch dat de middelen tot het maken van een algemene inventaris in het voorstel van decreet dienen vermeld.

Volgende vraag gaat over het roerend cultureel bezit. In artikel 2 lezen wij : „Werken en voorwerpen die een artistieke, archeologische, heemkundige, historische, kunsthistorische of industrieel-archeologische waarde hebben”. Wie en op grond waarvan wordt dat bepaald ? Ik meen dat daarover in het decreet enige aanduiding dient verstrekt. Wat gebeurt er, ten andere zoals bepaald in de wet van 1960, met de auteursrechten ? Gaat het om werken van meer dan 50 jaar oud enz. ? Volgens artikel 3 zouden al die voorwerpen in het Belgisch Staatsblad worden opgenomen. Wanneer men dus ergens een zak vindt met een tienduizend oude munten en die moeten in het Belgisch **Staats-**

blad worden opgenomen, dan zal daarvoor toch een dik bundel moeten verschijnen. Dit schijnt mij een *zonderlinge* mogelijkheid om openbaarheid te bieden.

In artikel 5 is sprake van verkoop. Hoe gebeurt die verkoop? Een voorkeurrecht betekent toch dat men bij dezelfde prijs een voorkeur heeft.

Wanneer dat voorkeurrecht op een veiling wordt uitgeoefend geldt de geboden prijs en kan de Staat zeggen dat hij de voorkeur geniet daar hij dezelfde prijs geeft. Doch wat **gebeurt** er bij onderlinge verkopen, zonder openbaarheid, bij verkopen van hand tot hand? Daarover is in het voorstel van decreet niets terug te vinden.

Verder wordt gesteld dat dit recht door de geachte Minister aan andere overheidsinstanties kan worden overgedragen. Aan welke? Op vraag van die overheidsinstanties, of is het de Minister die zelf die overheidsinstanties aanduidt al naar gelang de belangstelling die zij zouden hebben?

Quid — en daarover staat geen woord in het voorstel van decreet — met 'het uitvoerend beslag? Er wordt een uitvoerend beslag gedaan, er is sprake van de notaris, maar er wordt nergens gewag gemaakt van een deurwaarder.

Welnu, mevrouw de Minister, dit zijn toch enkele vragen die dienen beantwoord en die er mij toe aanzetten de heer Voorzitter te vragen in elk geval — en ik denk dat het een noodzaak is — 'in deze aangelegenheid de Raad van State te raadplegen.

Mijnheer de Voorzitter, dit is mijn uitdrukkelijk verzoek dat ik tot U richt daar het om een voorstel gaat, ik herhaal het, waarmee ik principieel volledig instem en waar de voorbereidende werken ernstig zijn geweest, maar waaromtrent op dit ogenblik een reeks juridische leemten en zelfs juridische misvattingen blijken te bestaan die in het licht dienen gesteld, zij het dan ook maar omdat een decreet van onze Cultuurraad toch door iedereen en met een zekere eerbied moet kunnen worden **gelezen. (Applaus bij de Zeden van de meerderheidspartijen)**

DE VOORZITTER : De heer De Beul heeft het woord.

DE HEER A. DE BEUL (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, collega Calewaert heeft daarnet een aantal pertinente vragen gesteld over de draagwijdte van het decreet en hij is de mening toegegaan dat daarin juridische misvattingen zouden te vinden zijn.

Laat mij toe U te zeggen dat wij daarmee niet direct kunnen akkoord gaan om de eenvoudige reden dat de commissie aan het decreet ook een bepaalde draagkracht heeft gegeven.

De heer Calewaert vroeg zich af wie de inventaris zou opmaken, met welke middelen en hoe dit in mekaar zit. Het is duidelijk dat wij ons hebben geïnspireerd op het decreet inzake monumenten en stadsgezichten en dat het de Minister is die, via de diensten die hij ter beschikking heeft, de inventaris zal laten doorvoeren. De bedoeling van de indiener, zowel als van de commissie, was dat de Minister één bepaalde dienst zou belasten met de inventarisatie. Oorspronkelijk was hierbij gedacht aan een afdeling van de Rijksdienst voor Monumenten en Landschappen. Men wou het echter niet zo eng zien en het mogelijk maken dat de Minister naar gelang van de categorie van zaken een bepaalde dienst ermee zou belasten. Wij hebben dat ruim gelaten.

Wat de inventarisatie zelf betreft, is die eenvoudig wanneer het om overheidsinstellingen gaat. Deze instellingen hebben veelal zelf reeds een inventaris gemaakt. Men heeft die maar te controleren en over te nemen. Wat de particulieren betreft is er geen enkele verplichting. Het kan zijn naar aanleiding van tentoonstellingen en eventueel op verzoek van particulieren zelf dat hun bezittingen zullen worden geïnventariseerd. Die inventarisatie op zichzelf schept geen rechten en geen verplichtingen. Het is gewoon het vaststellen van wat zich aan roerend cultureel bezit binnen de grenzen van onze gemeenschap bevindt.

Het is belangrijk dat bepaalde zaken uit die inventaris kunnen worden beschermd. De bescherming heeft wel gevolgen. Dan neemt de Minister zijn verantwoordelijkheid. Hij neemt die verantwoordelijkheid op grond van de voorstellen die de diensten die hijzelf heeft aangewezen hem doen. Het is pas op het ogenblik dat de zaak is beschermd dat zij als dusdanig in het Belgisch Staatsblad moet worden vermeld. Het zal dus maar een beperkte hoeveelheid voorwerpen zijn die wordt beschermd. Het Belgisch Staatsblad zal dus niet zo erg dik worden.

U heeft het voorbeeld aangehaald van een zak munten die men zou hebben gevonden. Bij het inventariseren van een dergelijke zaak is het gebruikelijk dat men niet geldstuk per geldstuk zal vermelden, maar : „schat gevonden op die plaats wordt geacht te behoren tot het roerend cultureel erfgoed dat moet worden beschermd”. Het zal evenwel niet altijd zo makkelijk zijn. Op sommige ogenblikken zal het vrij ingewikkeld worden.

DE HEER W. CALEWAERT: U maakt het nog ingewikkelder.

DE HEER A. DE BEUL : Ofwel zitten in die zak vijf stukken die van die aard zijn dat ze óns cultureel patrimonium niet mogen verlaten. Dan

vermeldt men ze in het Staatsblad, ofwel is die schat in zijn totaliteit van een dergelijke waarde dat hij voor onze gemeenschap moet worden behouden. Men vermeldt dan : „schat gevonden op die plaats”. Ik meen dat het geen moeilijkheid oplevert.

Het voorkeurrecht is vrij duidelijk omschreven. Wanneer het op een veiling wordt uitgeoefend is dat uiteraard wanneer het bod is afgeklopt. De vertegenwoordiger van de minister of van de overheidsinstelling aan wie het recht is gedelegeerd, verklaart dat hij het voorwerp neemt en over de prijs valt dan niet meer te discussiëren. Wanneer het gaat om een onderhandse verkoop, zal de Staat moeten weten wat hij doet. Wanneer blijkt dat de verkoper een bepaalde prijs bedongen heeft en dat hij die prijs werkelijk zal krijgen, kan de Staat zeggen dat hij die prijs ook geeft en gebruik maken van zijn voorkeurrecht. Indien de particuliere sector een overdreven hoog ‘bod doet, kan de Staat zeggen dat het hem niet meer interesseert en dat hij niet koopt. Dat is vrij duidelijk.

Er worden een aantal personen opgesomd die melding moeten maken van de vervreemding. De deurwaarders hebben wij daarbij niet vermeld, de notarissen wel, omdat ingevolge een overlijden de notaris in het tijdelijk bezit van die erfenis komt en wij altijd moeten weten waar het voorwerp zich bevindt.

DE HEER W. CALEWAERT : De openbare verkoop bij beslag is niet voorzien.

DE HEER A. DE BEUL : Het blijft toch een openbare verkoop.

DE HEER W. CALEWAERT: Maar u legt de last ook op de notaris en u legt de last niet op de deurwaarder.

DE HEER A. DE BEUL : Wij hebben een voorzichtige term gekozen. Wij hebben gezegd : respectievelijk bij de erf- en rechtsopvolgers. Ik geloof in dit geval dat degenen die het goed moeten verkopen daarin begrepen zijn. De notarissen hebben wij uitdrukkelijk vernoemd. Akkoord. Maar in de term „de eigenaar en zijn respectievelijke erf- of rechtsopvolgers” is iedereen begrepen die daarna het voorwerp, al was het maar tijdelijk, in zijn bezit kan krijgen.

DE HEER W. CALEWAERT : Het uitvoeringsbeslag is niet voorzien.

DE HEER A. DE BEUL : Akkoord, dat zou eventueel bij wijze van amendement kunnen ingevoerd worden. Het uitvoerend beslag ter zijde gelaten, zie ik toch geen fundamentele zaken die juridisch nog grondiger zouden moeten onderzocht worden.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Mijnheer De Beul, als ik uw uitleg goed begrijp is een particulier, die een roerend cultureel bezit heeft, niet verplicht om zelfs vrijwillig mede te werken met de Minister van Nederlandse Cultuur om zijn roerend cultureel bezit te laten inventariseren. Dus een particulier die een bepaald voorwerp in zijn bezit heeft, kan op geen enkele manier, noch vrijwillig, noch anders, worden gedwongen om dat aan te geven. Het is dus een dode letter voor alle particulieren.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : De heer Vanderpoorten zou eens moeten preciseren wat hij bedoelt met „een particulier die vrijwillig verplicht wordt”. Ofwel wordt een particulier verplicht — en dat is niet het geval — ofwel werkt die particulier vrijwillig mee. Maar ik heb nog niet gehoord van een vrijwillige verplichting.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Ik ben akkoord, mijnheer Van Elewyck, ik spreek misschien te gecondenseerd en zo komt het dat u mij niet volledig begrijpt.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Zeg het dan eens iets breder, maar meer begrijpelijk, mijnheer Vanderpoorten.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Ik zal het doen.

Artikel 1 spreekt van de eigendom van particulieren, het roerend cultureel bezit. De heer **Calewaert** heeft zeer terecht gezegd dat er geen enkel middel ter hand wordt gesteld van de Minister om die inventaris op te maken. Dat voorziet men niet. Nu zegt men dat het toevalligerwijze, bij tentoonstellingen of bij opname in catalogi, of dergelijke zou vallen in het roerend cultureel bezit, in voorkomend geval een belangrijk roerend cultureel bezit. Dat wordt toch niet aangeduid in het decreet. Dus iemand die een belangrijk roerend bezit heeft en dat verkoopt, hetzij openbaar, hetzij uit de hand, voor zover het niet opgenomen is in de inventaris, is vrij dat te doen. Er is geen verplichting inzake de absolute willekeur van de uitvoerende macht om te beslissen bij wie een inventaris zal gemaakt worden en bij wie niet.

DE HEER A. DE BEUL : Het is de minister, de diensten of de commissie die hij aanduidt, die het decreet operationeel maken. Voor particulieren is er geen verplichting om te melden dat er een of ander voorwerp in hun bezit is. Het inventariseren en eventueel ter bescherming voordragen is evenwel mogelijk naar aanleiding van tentoonstellingen of wanneer men anderszins duidelijk het bezit kan vaststellen. Men kan zeggen dat er willekeur mee gemoeid is. Dat is altijd mogelijk. Terloops wil ik er op wijzen dat tal van ons

omringende landen een wetgeving hebben ongeveer in dit genre, maar met veel verdergaande strekking. In Frankrijk bvb. is het mogelijk dat men om het even welk voorwerp dat men beschouwt als behorende tot het roerend cultureel erfgoed stante pede kan onteigenen. Men zou daar dus ook van willekeur kunnen spreken. Zolang men de particulieren niet verplicht hun roerend cultureel bezit kenbaar te maken, kan er altijd van willekeur sprake zijn. Van de instantie die zal moeten oordelen over de bescherming moet men verwachten dat zij zeer wijs en voorzichtig zal zijn in haar oordeel en dat zij slechts die voorwerpen zal beschermen waarvan het verlies voor onze gemeenschap werkelijk desastreus zou zijn. Men zal dus voorzichtig moeten zijn met de te hanteren criteria. Dat is wat men van een dergelijke commissie normaal mag verhoppen en zodoende kan er ook geen sprake zijn van willekeur, hoewel er in deze sector, waar het gaat om de beoordeling van culturele waarden, altijd betwisting zal mogelijk zijn. De normen van bepaalde personen of groepen verschillen ter zake. Het is een zeer moeilijke materie.

Wanneer echter de commissie, of gelijk welke dienst die daarmee door de Minister wordt belast, goed voorgelicht is en duidelijk weet wat haar taak is, kan zij ook de nodige voorzichtigheid en wijsheid aan de dag leggen om een oordeel te vellen waarmee de doorsneeburger akkoord zal kunnen gaan.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Dit decreet zal ondermeer voor gevolg hebben dat een particulier, die een bepaald werk in zijn bezit heeft, dit niet meer zal tentoonstellen op **retrospectieven** en andere tentoonstellingen.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Integendeel, mijnheer Vanderpoorten, en daarover wilde ik het zo dadelijk hebben bij de replieken of bij de verdere toelichting van het verslag.

Er zullen twee soorten particulieren zijn, met name zij die gaan proberen om de in hun bezit zijnde werken zo snel mogelijk op die beschermde lijst te krijgen, in de hoop dat hun bezit daardoor in geldwaarde zal stijgen.

DE HEER A. DE BEUL : Dat is mogelijk.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Ongetwijfeld !

Er zullen andere particulieren zijn die gaan proberen om te doen alsof hetgeen zij in hun bezit hebben niet bestaat, maar ze zullen het wel zeer goed beschermen in eigen handen en erover waken dat het niet op die lijst terecht komt.

Wat is nu het verschil met de huidige situatie ? Op dit ogenblik zijn er — iedereen weet dat — zeer veel misbruiken. Een zeer belangrijk deel van het

cultureel bezit in dit landsgedeelte wordt praktisch elke dag verkocht, naar het buitenland uitgevoerd, verkwanseld. In zeer vele gevallen kan de openbare sector op geen enkele wijze tussenbeide komen, noch om die zaken te beschermen, noch om ze te verwerven.

In mijn eerste uiteenzetting als toelichting bij het verslag heb ik gesteld dat dit voorstel van decreet niet volmaakt is, daarvan is iedereen zich wel bewust.

Maar het is een belangrijke stap vooruit op de leemte die er momenteel bestaat. Elke stap vooruit is een stap gewonnen !

Het is beter om met een onvolmaakte tekst **een** eerste stap te zetten dan, zoals thans het geval is, over geen enkel middel te beschikken om gelijk wat te beschermen.

Mijnheer Vanderpoorten, in het begin van uw uiteenzetting hebt U gezegd dat men niemand, geen enkele particulier, kan verplichten om daaraan mee te werken.

Inderdaad, men kan dat niet. Indien men echter had voorgesteld iedere particulier te verplichten de complete inventaris bekend te maken van wat hij bezit aan werken die tot het cultureel erfgoed zouden behoren, dan zou er, in de huidige **geestesgestel**tenis, vermoedelijk enorm veel verzet gezeten zijn. Men zou onmiddellijk gesproken hebben over confiscatiemogelijkheden vanwege de Staat.

Men is die richting niet willen uitgaan. Men heeft gehoopt op een vrijwillige medewerking van de particulieren.

Ik ben ervan overtuigd dat men die vrijwillige medewerking veel meer zal aantreffen dan men zich op dit ogenblik kan voorstellen. Misschien spruit deze voor een deel wel voort uit de hebzucht — laten wij het zeggen zoals het is — van bepaalde particulieren die de waarde van hun bezit willen zien vergroten.

DE HEER A. CALEWAERT: Kunstmatig !

DE VOORZITTER : Dames en heren, ik stel voor dat de heer De Beul eerst zijn betoog zou **beëindigen**, want we zijn geconfronteerd met een concreet voorstel waarop de heer Van Elewyck nog wil replikeren. Voor de goede orde van het debat, zou ik dus willen vragen dat de heer De Beul zijn betoog **beëindigt**.

DE HEER A. DE BEUL : Ik kan aannemen dat bij de opsomming van de bezitter wellicht een instantie vergeten kan zijn, maar het moet mogelijk zijn om deze er bij wijze van amendement tussen te voegen. Maar zelfs indien dat niet zou gebeuren, denk ik dat het decreet zoals het nu wordt voorgesteld voldoende garanties biedt voor het grootste percentage van de gevallen.

Streven naar een absolute volledigheid in deze materie brengt ons nergens. Vrij snel zou men daardoor in het slop geraken zonder enig positief resultaat.

Het vinden van een oplossing is nodig. Blijkt zij op bepaalde onderdelen onvolmaakt te zijn, dan moeten we er ons bij neerleggen, want wie het volmaakte in deze materie wil verkrijgen, zal niet met een voorstel van decreet voor de dag kunnen komen.

Ik vraag het decreet niet naar de Raad van State te verzenden, maar dat gerechtvaardigde verbeteringen eventueel bij amendement zouden worden voorgesteld.

DE HEER J. VAN ELEWYCK (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, op sommige vragen die door de heer Calewaert werden gesteld, heeft de heer De Beul niet geantwoord, o.m. op de vraag met betrekking tot artikel 2 namelijk wie bepaalt wat tot het roerend cultureel bezit behoort.

Ik wil hier even de aandacht van de collega's vestigen op de tekst van 16 mei 1970, tekst van wet opgenomen in de bijlage tot dit verslag. Hierbij werd een definitie van de te beschermen werken gegeven, definitie die eveneens zeer breed is gehouden. Naar ons gevoelen is die met opzet breed gehouden, want zodra men een cultureel bezit of een kustwerk gaat definiëren, moet men noodzakelijkerwijze een omschrijving geven van het begrip „kunst”. Vanaf dit ogenblik zit men helemaal in het arbitraire, Wie zegt wat kunst is zegt meteen wat niet tot het begrip „kunst” of „cultureel” moet worden gerekend.

Mijnheer de Voorzitter, wij staan ook geconfronteerd met een vraag van verwijzing naar de Raad van State.

Artikel 34 van ons Reglement handelt precies over de raadpleging van de Raad van State. Het laat de mogelijkheid daartoe enerzijds aan de Minister en anderzijds aan de Voorzitter van de Raad.

U heeft straks voorgesteld, mijnheer de Voorzitter — en deze Raad is daarop ingegaan — dat er niet meer zou gestemd worden na 16 uur.

Dit betekent dus in de praktijk dat de stemming over dit voorstel van decreet over twee weken in normale omstandigheden zal doorgaan. Wij zouden willen suggereren, enerzijds om een vertraging bij de behandeling van dit voorstel van decreet te voorkomen en anderzijds om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van sommige collega's-juristen uit deze Vergadering dat U de afdeling „Wetgeving” van de Raad van State bij hoogdringendheid zou raadplegen, zodat het advies zou kunnen worden gevoegd bij ons verslag en dus aan de leden van deze Raad, vóór de vol-

gende vergadering, zou kunnen rondgedeeld worden. Een dergelijke werkwijze zou alle standpunten met elkaar kunnen verzoenen. We zijn er zeker van dat dit voorstel van decreet, dat ongetwijfeld op bepaalde punten zal moeten worden bijgeschaafd, zoals het nu wordt voorgesteld, in elk geval een belangrijke stap voorwaarts betekent in vergelijking met de wet waarmee wij nu worden geconfronteerd.

DE VOORZITTER : Ik dank de heer Van Elewyck. Hij heeft aangetoond dat het tot de prerogatieven van de Voorzitter behoort dit advies te vragen.

Ik zou dan ook de Raad willen raadplegen. Ik ben persoonlijk de mening toegedaan dat er aanleiding bestaat tot het vragen van dit advies en ik zal dan ook graag de mening van de Raad desbetreffende kennen.

DE HEER J. VAN ELEWIJCK : Mijnheer de Voorzitter, een advies bij hoogdringendheid !

DE VOORZITTER : Ja, natuurlijk bij hoogdringendheid.

Kan iedereen zich hiermee akkoord verklaren ?
(Instemming)

Aldus zal geschieden, in de hoop dat er geen vertraging ontstaat. Het is wel te verstaan dat de mogelijkheid amendementen neer te leggen, blijft bestaan. Wij zullen ten laatste op 7 maart, deze algemene bespreking hervatten.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw L. Dettiège houdende subsidiëring voor 1978 van de bestendige symfonieorkesten - 83 (19774798) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van mevrouw Dettiège houdende subsidiëring voor 1978 van de bestendige symfonieorkesten.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Ooteghem, verslaggever, heeft het woord.

DE HEER O. VAN OOTEGHEM, verslaggever **(op de tribune) :** Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, voor de derde keer sta ik op deze tribune om verslag uit te brengen over hetzelfde voorstel van decreet. Opnieuw is het een overgangsdecreet dat de betaling moet regelen van het personeel van de **Philharmonie**.

Vijf jaar geleden heeft collega Van Elewyck een voorstel ingediend om een statuut te bezorgen

aan die Philharmonie. Voor het verhaal van deze lijdensweg verwijs ik naar het verslag.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Instrument per instrument !

DE HEER O. VAN OOTEGHEM : Intussen heb ik vernomen dat de financiële situatie van de Philharmonie nog dramatischer is dan in de commissie werd medegedeeld. Uit aanvullende inlichtingen blijkt dat het deficit dat voor dertig procent door ondergeschikte besturen moet worden gedragen 28 miljoen en niet 22 miljoen bedraagt, zoals in het verslag staat. Bij de toelage van 22 miljoen van de stad Antwerpen moet nog 6 miljoen worden gevoegd voor de provincie Antwerpen. De overige 70 procent of ongeveer 65 miljoen moeten, volgens het huidige voorstel, door het Rijk worden gedragen. Met andere woorden het deficit van de Philharmonie bedraagt op dit ogenblik ongeveer 93 miljoen.

Wij zijn van mening, mevrouw de Minister, geachte collega's, dat de huidige manier van werken op zijn zachtst uitgedrukt niet efficiënt is. Wij dringen erop aan dat zo spoedig mogelijk — en zeker nog dit jaar — een nieuw ontwerp van decreet zou worden ingediend, dat het statuut van de bestendige symfonieorkesten definitief zou oplossen. Aldus zou een einde worden gemaakt aan het jaarlijks lapwerk waartoe wij vandaag opnieuw worden gedwongen.

Het is uitsluitend uit sociale overwegingen dat wij het huidige voorstel van decreet zullen goedkeuren. (**Applaus op de banken van de meerderheid**)

DE VOORZITTER : De heer Poma heeft het woord.

DE HEER K. POMA (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, het spreekt vanzelf dat de PW dit voorstel van decreet houdende subsidiëring voor 1978 van de bestendige symfonieorkesten zal goedstemmen.

Frans Grootjans lag samen met collega Van Elewyck trouwens tijdens de zitting 1972-1973 reeds aan de basis van een poging tot definitieve regeling van dit probleem, m.a.w. het voorstel beoogde het statuut van „De Philharmonie” wettelijk te regelen en het voortbestaan van die vereniging mogelijk te maken.

Verschillende keren werd via een noodingreep de Philharmonie boven water gehouden. De vraag rijst of deze procedure wordt aangehouden.

Dames en heren, ik zou hier duidelijk willen stellen dat de PW meer wenst, dat zij wenst dat voor de Philharmonie en in het algemeen voor het probleem van de structuur van de bestendige symfo-

nieorkesten voor eens en voor altijd een definitieve oplossing zou worden gevonden.

Wij vragen dan ook met aandrang dat de werkzaamheden van de zogenaamde werkgroep „lyrische kunst” onverwijld zouden worden verder gezet opdat deze zaak eindelijk tot een goed einde zou worden gebracht.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Dit betreft een andere materie.

DE HEER K. POMA : Het verslag spreekt van een „redelijke termijn”. Misschien kan mevrouw de Minister ons eens precies zeggen wat zij daarvoor bedoelt.

U begrijpt onze tussenkomst. Wij vragen dat het probleem definitief zou worden geregeld zodat niet elk jaar opnieuw hetzelfde decreet moet worden verdedigd. (**Applaus op de banken van de PVV**)

DE VOORZITTER : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw L. Detiège, houdende subsidiëring voor 1978 van de bestendige symfonieorkesten.

Enig artikel

Artikel 1 van het decreet van 10 februari 1976 houdende subsidiëring voor 1976 van de bestendige symfonieorkesten, gewijzigd bij decreet van 7 december 1976 houdende subsidiëring voor 1977 van de bestendige symfonieorkesten, wordt als volgt gewijzigd :

„Artikel 1

Wat de begroting van 1978 betreft, wordt artikel 9 van het koninklijk besluit van 23 september 1959 tot regeling van het verlenen van toelagen aan de bestendige symfonieorkesten, als volgt gelezen :

De toelage wordt slechts verleend voor zover de ondergeschikte besturen samen de verbintenis aangaan in de uitgaven van het orkest bij te dragen voor een bedrag dat tenminste gelijk is aan 30 % van het deficit”.

Geen opmerkingen ? (**Neen**)

— **Aangenomen.**

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

De naamstemming over het gehele voorstel van decreet zal plaatsvinden tijdens de openbare vergadering van 7 maart e.k.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE**Intrekking**

DE VOORZITTER : Het volgende voorstel van resolutie werd ingetrokken :

- Voorstel van resolutie van de heer Coens C.S. betreffende het doen ressorteren van het tijdschrift „Taalbeheersing in de Administratie” onder de Minister van Nederlandse Cultuur uit oogpunt van financiering en verspreiding.

VOORSTEL VAN DECREET**Indienting en verzending**

DE VOORZITTER : Het volgend voorstel van decreet werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Voorstel van decreet van de heer Poma C.S. houdende wijziging van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact. Verzonden naar de Commissie voor het reglement.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE**Indiening en verzending**

DE VOORZITTER : Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Voorstel van resolutie van de heer Coens C.S. betreffende het tijdschrift „Taalbeheersing in de Administratie”. Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES**Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden**

DE VOORZITTER: Door de VU-fractie worden de volgende wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden voorgesteld :

- in de Commissie voor samenwerking wordt de heer R. Vandezande als vast lid vervangen door de heer M. Coppieters en wordt de heer E. Raskin als plaatsvervangend lid vervangen door de heer R. Vandezande.

Door de CVP-fractie wordt volgende wijziging voorgesteld :

- in de Commissie voor samenwerking wordt de heer R. Vandekerckhove als plaatsvervangend lid vervangen door de heer M. Mesotten.

Is de Raad het hiermede eens ?

(Instemming)

Dan is aldus besloten.

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49)

1. Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse (Aangelegenheden over de noodzakelijkheid het cultureel verdrag tussen België en de Sovjet-Unie te schorsen wegens het niet-toelaten van een vrije pers en van de vrijheid van vereniging in dit land.
2. Vraag om uitleg van de heer J. Valkeniers tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de zware inbreuken op de mensenrechten in Tunesië en de noodzakelijkheid bij wijze van sanctie ons cultureel verdrag met dit land op te schorten.
3. Vraag om uitleg van de heer J. Van Canneyt tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de toepassing van het cultureel akkoord België-Indonesië en de noodzakelijkheid dit akkoord te schorsen.

DE VOORZITTER : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van :

1. de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de noodzakelijkheid het cultureel verdrag tussen België en de Sovjet-Unie te schorsen wegens het niet-toelaten van een vrije pers en van de vrijheid van vereniging in dit land ;
2. de heer J. Valkeniers tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de zware inbreuken op de mensenrechten in Tunesië en de noodzakelijkheid bij wijze van sanctie ons cultureel verdrag met dit land op te schorten ;
3. de heer J. Van Canneyt tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de toepassing van het cultureel akkoord België-Indonesië en de noodzakelijkheid dit akkoord te schorsen.

De heer W. Jorissen heeft het woord.

DE HEER W. JORISSEN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, de aanvankelijke filosofie van de culturele akkoorden lag in de idee dat, hoe het politiek regime van een land er ook uitzag, het goed was culturele akkoorden met dat land te leggen om zo onze Westerse opvattingen een bijkomende kans te geven in die landen door te dringen.

Vandaar dat ons land zonder verpinken en ook zonder enig protest akkoorden afsloot met landen waarvan het politiek regime ons niet lag. Wij denken b.v. aan de akkoorden afgesloten met Spanje, onder het Franco-regime, op 27 oktober 1958, aan het akkoord met Portugal van Sala-

zar, afgesloten op 30 juli 1955, aan het akkoord met Brazilië, afgesloten op 6 januari 1960.

Zo sloot onze Regering dan ook een cultureel akkoord af met de Sovjet-Unie op 25 oktober 1956, zoals ze er een had gesloten met de Republiek van Zuid-Afrika op 1 juni 1954, zonder in beide gevallen rekening te houden met het politiek regime van deze landen.

In Zuid-Afrika waar de politieke discriminaties de jongste jaren de een na de ander verdwijnen, was de verongelijking van de niet-blanken veel groter toen dan nu.

Thans heeft onze Regering, op initiatief van een Franstalig minister en zonder onze Nederlandse Cultuurraad ook maar enige inspraak te verlenen, beslist het cultureel akkoord met Zuid-Afrika te schorsen en dit zelfs zonder grondige studie van de feiten die grondslag waren voor de beslissing.

Ten bewijze is het feit dat in Zuid-Afrika sinds de gewraakte regeringsbeslissing het aantal aanslagen gevallen is tot minder dan 20 t.h. van de maanden onmiddellijk voorafgaand aan die beslissing.

Men heeft dus een cultureel akkoord geschorst wegens het verbod van een dagblad en van een weekblad van de oppositie en van een reeks organisaties die de zogeheten „apartheid” bestreden, al dan niet met wettelijke middelen en al dan niet met ophitsing tot geweld.

Onder de protesten tegen die schorsing noteren wij die van de schrijver Marnix Gijsen, die in „Kunst en Cultuur” van 1 februari jl. stelling nam.

Ik laat uiteraard zijn tekst met scherpe formulering voor zijn rekening. Ik stel vast dat schrijvers nog scherpere formuleringen durven uiten dan politici.

Ik lees de inleiding van zijn betoog :

„De regering, in feite Simonet, heeft dus onze dappere en helderziende R. De Backer gedwongen de zwakke en magere culturele betrekkingen die tussen België en Zuid-Afrika bestonden te verbreken, die ze onlangs nog zo intelligent verdedigd had. In mijn ogen is dit een dwaasheid. Indien de Frans-Canadezen een meer revolutionaire vorm aan hun actie zouden geven, zouden we dan ook onze culturele banden met Quebec verbreken ?

Ik voel niets voor apartheid en ik heb altijd geweigerd om Zuid-Afrika te bezoeken wel wetend dat ik me daar boos zou maken. Wat hoopt men met deze maatregel te bereiken ? Hoe men het keert of draait, Zuid-Afrikanen zijn leden van onze stam en van onze taalgemeenschap. Zij hebben tot het behoud van de Nederlandse taal bijgedragen in Afrika zoals wij in België. De heren die in de U.N. van New York Zuid-Afrika veroordeeld hebben kunnen onmogelijk doorgaan als

„moralisten” op taalgebied. President Carter uit Georgia die de les spelt aan Zuid-Afrika lijkt mij een grotesk, hypocriet figuur. Is alles op ras-en-keur gebied in Georgia zo perfect in orde ? Gezwegen van de andere gele en zwarte landen die met brio de stormloop tegen Zuid-Afrika uitvoeren”.

En verder nog deze passus :

„Hebben die heren zonder blaam noch vrees geen bezwaren tegen het regime der Untouchables zoals het nog altijd in Indië bestaat, niettegenstaande de inspanningen van de regering ? Weten die heren dan niet dat er nog dikwijls blanke vrouwen „verdwijnen” in Noord-Afrika ? Dat slavernij nog floreert in Arabische landen ? Weten ze dan niets of willen ze niets weten ?”.

Ongetwijfeld betekent de beslissing van onze Regering een nieuw keerpunt wat betreft het afsluiten van en het handhaven van onze culturele akkoorden. Alle dienen in het licht van deze nieuwe filosofie aan een nieuw onderzoek te worden onderworpen.

Persvrijheid en vrijheid van vereniging zullen dus voortaan vereisten zijn om culturele akkoorden verder te laten lopen.

Willen wij het verwijt van het meten met twee maten ontgaan, dan zullen wij al onze culturele akkoorden aan een nieuw onderzoek moeten onderwerpen op basis van deze nieuwe maatstaven.

Ere aan wie ere toekomt. Wij beginnen ons onderzoek met het grootste land : de Unie van de Russische Sovjet Republieken.

Geregeld vernemen we klachten over het niet-eerbiedigen van het verdrag van Helsinki met betrekking tot de rechten van de mens, verdrag dat dit land mede ondertekende.

Zelfs de goedgekeurde nieuwe Russische grondwet brengt geen verbetering wat betreft vrijheid van vereniging voor personen die niet akkoord gaan met het communisme. Artikel 44 van die grondwet zegt zelfs dat alle personen zich buiten de wet stellen van wie de politieke overtuiging van de richtlijnen van de communistische partij afwijkt en artikel 39 zegt dat burgers met anti-communistische politieke ideeën automatisch hun burgerlijke vrijheden verliezen.

In vergelijking daarmee is Zuid-Afrika een paradijs.

Anderzijds lezen we nog steeds over vervolging van Joden, die de wens hebben uitgesproken naar Israël te vertrekken.

Zelfs de zogeheten „dissidenten”, meestal nochtans produkten van de communistische partij, maar die persoonlijke afwijkende ideeën naar voren brengen, staan aan vervolgingen bloot of worden van hun vrijheid beroofd.

De afschuwwekkende concentratiekampen blijven

bestaan. Wie de Goelag-Archipel gelezen heeft, die weet wat ze betekenen.

Er schijnen zelfs geen plannen te bestaan om ze af te schaffen.

Voor het overige stellen we vast dat een vrije oppositiepers in de Sovjet-Unie volledig ontbreekt en dat van vrijheid van vereniging tegen het heersende communistische regime zelfs geen sprake is.

Welnu, in Zuid-Afrika heeft men slechts een gering deel van de vrije pers geschorst en slechts die anti-apartheidsveremgingen opgeheven die aanspoorden tot geweld of gebruikt werden om er toe aan te sporen.

Het verschil tussen de Sovjet-Unie en Zuid-Afrika is nog groot.

De redenen om het cultureel verdrag met de Sovjet-Unie te schorsen zijn dus veel doorslaggevend dan degene die aanleiding gaven tot de schorsing van het cultureel verdrag met de Republiek van Zuid-Afrika.

Daarom menen we dat we tot de schorsing van het cultureel verdrag met de Sovjet-Unie moeten overgaan en dat we mevrouw de Minister vragen consequent te zijn wat betreft de gehuldigde stelregels.

Ik heb in dat verband een motie ingediend. (**Applaus bij de leden van de Volksunie**)

DE VOORZITTER : De heer J. Valkeniers heeft het woord.

DE HEER J. VALKENIERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, het Belgisch-Tunesisch cultureel akkoord werd gesloten op 21 december 1962. In die tijd hield men geen rekening met het regime noch met de binnenlandse gebeurtenissen in een land.

Deze optiek is nu gewijzigd. Het cultureel akkoord met Zuid-Afrika werd opgeschort op grond van het feit dat een oppositiekrant werd verboden en dat aanhoudingen gebeurden in kringen die zich kantten tegen het binnenlands regime van dat land.

Opdat we niet het verwijt zouden toegestuurd krijgen dat we eenzijdig te werk gaan, menen we dat het noodzakelijk is voor Tunesië dezelfde maatregel te treffen als voor Zuid-Afrika.

Immers, tijdens het laatste weekend van januari kwam het in Tunesië tot honderden aanhoudingen van vreedzame syndicalisten die de misdaad begingen te staken en te betogen. Vele tientallen — volgens sommige bronnen : vele honderden — werden hierbij door regeringstroepen gedood. Honderden anderen werden gevonnis en tot zware strafmaatregelen veroordeeld.

Anderzijds verbiedt Tunesië elke vrije pers.

Daar deze gebeurtenissen veel ernstiger zijn dan hetgeen in Zuid-Afrika gebeurde in het laatste trimester van 1977, menen we dat ten minste dezelfde maatregel als die tegen Zuid-Afrika noodzakelijk is en wij sluiten ons aan bij de resolutie van de heer Jorissen over de Sovjet-Unie, die in dezelfde zin gaat. (**Applaus bij de leden van de Volksunie.**)

DE VOORZITTER : De heer J. Van Canneyt heeft het woord.

DE HEER J. VAN CANNEYT (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, het cultureel akkoord België-Indonesië werd gesloten op 15 januari 1970. Zoals voor een paar ander dozijn landen, waarmee culturele akkoorden werden gesloten voordien en nadien, werd het probleem van de democratische instellingen niet gesteld noch het vraagstuk betreffende de eerbiediging van de rechten van de mens. Sinds het cultureel akkoord met Zuid-Afrika geschorst werd wegens het verbod van een gedeelte van de oppositiepers en van een reeks verenigingen gekant tegen het heersend regime, zijn de maatstaven wat betreft de toepassing van de culturele akkoorden echter gewijzigd.

Wij stellen vast dat in januari jongstleden een half dozijn kranten in Indonesië verschijningsverbod gekregen hebben en dat daarnaast verscheidene tientallen studentenleiders werden aangehouden omdat kritiek werd geuit tegen het heersend regime. Wij stellen bovendien vast dat in Indonesië sinds meer dan 10 jaar verscheidene tienduizenden politieke gevangenen in strafkampen verblijven.

Wij menen dus dat zich in Indonesië dezelfde feiten hebben voorgedaan als in Zuid-Afrika, met dit verschil dat het in Indonesië op grotere schaal is gebeurd dan in Zuid-Afrika.

Meent U dan ook niet, mevrouw de Minister, dat wij om eerlijk en consequent te zijn, eveneens het cultureel akkoord met Indonesië moeten schorsen, ofwel het cultureel akkoord met Zuid-Afrika opnieuw moeten herstellen ; zoniet meten wij met twee maten en twee gewichten. (**Applaus bij de leden van de meerderheid**)

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik verheug mij over de groeiende belangstelling van deze Vergadering voor onze buitenlandse culturele betrekkingen, en ik dank de heren Jorissen, Valkeniers en Van Can-

neyt voor de mogelijkheid die zij mij bieden om hier andermaal op de problematiek van het afsluiten van culturele akkoorden nader in te gaan. Zoals ik reeds op 20 december jl. heb gezegd hebben de opeenvolgende Ministers van Buitenlandse Zaken het standpunt gehuldigd dat ons land geen regimes maar landen erkent. Ons land sluit in die optiek dan ook culturele akkoorden af met landen en niet met regimes.

Ik heb reeds gezegd dat naar mijn mening dit standpunt het best aansluit bij de akkoorden afgesloten tijdens de conferenties over de rechten van de mens van Helsinki en bij beschouwingen en besprekingen te Beograd, om het vrij verkeer, ook het geestelijk ruilverkeer, tussen de volkeren te bevorderen.

Ik heb er vóór deze vergadering reeds op gewezen dat van verscheidene landen, waarmee België een cultureel akkoord heeft afgesloten de regimes enkele vragen kunnen doen oprijzen voor wat de bescherming van de rechten van de mens betreft. Omwille daarvan hebben wij er ook voor geopteerd om de programma's van de culturele akkoorden met de landen, die regimes kennen die verschillen van onze westerse democratieën, toe te spitsen op de uitwisseling van personen.

Vergeeten wij niet dat in elk van deze landen, heel wat personen zijn die de politiek, die door hun regering wordt gevoerd, niet aankleven. Zouden deze personen daarom ieder contact met andere landen moeten ontberen ?

Alleen reeds uit respect voor de oppositie, kan het blijven behouden van zekere culturele banden met deze landen verdedigd worden.

De redenen waarom het cultureel akkoord met Zuid-Afrika werd geschorst en niet opgezegd, heb ik uitdrukkelijk uiteengezet tijdens de vergadering van 20 december jl.

De opschorting van het cultureel akkoord met Zuid-Afrika kaderde in een gemeenschappelijke actie van de lidstaten van de Europese Gemeenschap en de Unie.

Alleen een internationale actie is in staat voldoende politieke druk op een bepaald regime uit te oefenen om te komen tot een vreedzame wijziging van het politiek systeem in een bepaald land.

Naar aanleiding van de bespreking over de opschorting van het cultureel akkoord met Zuid-Afrika op 20 januari jl. en het voorstel van resolutie dat bij die gelegenheid werd ingediend, is in de Commissie voor buitenlands cultureel beleid een bespreking aan gang over de problematiek rond het afsluiten van culturele akkoorden, en het opstellen van programma's voor deze akkoorden.

Ik heb overigens tijdens de jongste vergadering van de commissie mijn mening over deze problemen naar voren gebracht en aangetoond welke rol de

Nederlandse Cultuurraad hierbij kan spelen. Deze commissie heeft vervolgens een nota neergelegd.

Het lijkt mij dan ook wenselijk dat de geachte leden de vragen die de culturele akkoorden met de Sovjet-Unie, Tunesië en Indonesië bij hen oproepen ter sprake brengen in deze commissie waar de gehele problematiek rond het afsluiten van culturele akkoorden aan bod komt. **(Applaus bij de leden van de meerderheid)**

DE VOORZITTER : Dames en heren, om iedere fractie de mogelijkheid te geven te antwoorden, stel ik voor dat per fractie één spreker het woord zou nemen. Indien gewenst, zouden nog vier sprekers — behalve de vraagstellers — aan het woord kunnen komen.

Gaat de Cultuurraad hiermee akkoord ? **(Instemming)**

De heer W. Jorissen heeft 'het woord.

DE HEER W. JORISSEN **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, vooraf wens ik te stellen dat de informatie die men krijgt betreffende Zuid-Afrika altijd zeer eenzijdig is omdat de Engelstalige oppositie erin slaagt haar visie weergegeven te krijgen in de Engelse en de Amerikaanse pers en de Afrikaanstalige regering daar niet in slaagt.

Thans wens ik in te gaan op een argument van mevrouw de Minister waar zij zegt dat wij druk moeten uitoefenen. Ik zou het ergens kunnen begrijpen, maar stel dan toch de vraag : waarom die éénzijdige druk op Zuid-Afrika ? Volgens mij zijn de overtredingen tegen de rechten van de mens veel groter in een reeks andere landen. Ik vraag mij werkelijk af waarom Zuid-Afrika nu zo plotseling de zondebok moet zijn.

Mevrouw de Minister, vreest U anderzijds niet dat die drukking een averechts effect zal hebben ? In Zuid-Afrika staat men voor zeer grote moeilijkheden. Wij in ons land kunnen ons daar een idee over geven ; hier zijn het de Franstaligen die weigeren het „één-man-één-stem" langer te ondergaan en die waarborgen vragen voor de Franstalige minderheid. Welnu, in Zuid-Afrika zijn er twaalf verschillende volkeren, negen verschillende zwarte volkeren, plus kleurlingen, plus Aziaten, plus blanken.

Wij vragen ons daarbij werkelijk af of drukking uitoefenen om een einde te maken aan de discriminaties geen open deuren instampen betekent vermits deze regering, bij monde van de Eerste-Minister en bij herhaling heeft gezegd, dat het alvast de bedoeling is zo vlug mogelijk alle discriminaties weg te werken zodat het probleem zuiver wordt en neerkomt op een passende verhouding tussen de twaalf verschillende volkeren. Men moet toch toegeven dat de jongste jaren

in Zuid-Afrika heel wat is veranderd. Ik citeer hier voor de vuist : de sterke vereenvoudiging van de pasjes-wet, de door de regering verleende toelating aan de trek-arbeiders om hun gezin mee te nemen, de stelselmatige afschaffing van de kleine apartheid en de onafhankelijkheidsverlening aan de volkeren in hun thuislanden. Tevens werden door de regering nieuwe maatregelen getroffen om de zwarten in de steden ruime autonomie te geven. Dit zijn allemaal maatregelen waarvan wij, klaarblijkelijk door gebrek aan informatie, niet op de hoogte zijn.

Welnu ik meen, mevrouw de Minister, dat een argument van drukking niet opgaat, en dat het eenzijdig is, want wij zouden ook druk op de Sovjet-Unie moeten uitoefenen. Tevens vrees ik dat onze houding een averechts effect zal hebben en dat wij, in plaats van deze mensen te helpen onder meer door het handhaven van het cultureel akkoord, in de kaart spelen van die landen die daar de chaos wensen.

Ik meen werkelijk dat wij het verkeerd voor hebben. Ik geef er nog steeds de voorkeur aan geen rekening te houden met het politiek regime van een land en de culturele akkoorden te handhaven. Wanneer evenwel de schorsing van het cultureel akkoord met Zuid-Afrika toch wordt verder gezet, meen ik dat wij consequent moeten zijn en dat wij ook onze **culturele** betrekkingen met andere landen, waarvan de inbreuken tegen de rechten van de mens veel groter zijn dan in Zuid-Afrika, moeten schorsen. **(Applaus bij sommige leden van de VU)**

DE VOORZITTER : De heer Van Geyt heeft het woord.

DE HEER L. VAN GEYT **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het was ongetwijfeld een wijs besluit van het Bureau om de vragen om uitleg van de heren Jorissen, Valkeniers en Van Canneyt, bij elkaar te voegen als één punt op de agenda, in weerwil van de uiteenlopende specifieke onderwerpen van elk van hen.

Hoogstwaarschijnlijk hebben trouwens de vrienden van de heer Jorissen aangevoeld hoe weinig verantwoord en uit de tijd zijn exclusief pleidooi voor schorsing van het culturele verdrag tussen België en de Sovjet-Unie zou worden aangevoeld door alle redelijke stromingen van de Vlaamse opinie, op zeer verre na niet alleen de progressieve. Twee van zijn vrienden hebben dan ook besloten om een soortgelijk geschut — het weze van lichter kaliber — te richten op de verdragen met twee landen van de derde wereld die ongetwijfeld behoren tot de politieke en economische invloedssfeer van de zogenaamde vrije wereld en waar door de vigerende politieke re-

gimes een repressie op grote schaal werd en wordt uitgeoefend tegen de progressieve krachten die niet alleen de democratische vrijheden maar de elementaire mensenrechten op grove wijze miskent.

Wellicht hoopten de heer Jorissen en zijn vrienden aldus de vertegenwoordigers van de progressieve opiniestromingen in deze Raad, inbegrepen uw dienaar, te bewegen tot enige sympathie zoniet voor het voorstel van eerstgenoemde dan althans voor de voorstellen van zijn twee mede-interpellanten.

DE HEER W. JORISSEN : Ik had dat niet verwacht !

DE HEER L. VAN GEYT : En hier zit uiteraard de kern van de zaak, en de repliek van de heer Jorissen bevestigt dat het was om enig gehoor te vinden voor hun thesis, die ertoe strekt het mensonterende apartheidregime in Zuid-Afrika over één kam te scheren, zoniet met het socialistisch staatsbestel van de Sovjet-Unie — dat was toch wel al te kras — dan ten minste met de rechtse dictaturen van twee pro-imperialistische ontwikkelingslanden.

DE HEER W. JORISSEN : Het verschil is uiteraard nogal groot !

DE HEER L. VAN GEYT. : Ik zei dat het voorstel van de heer Jorissen op zichzelf wat al te kras was. In weerwil van het feit dat ik er niet eens aan denk de interpellant het plezier te doen om hier een ongenueanceerd pleidooi te houden voor de wijze waarop in de Sovjet-Unie de internationale conventies en overeenkomsten inzake de rechten van de mens worden nageleefd.. .

DE HEER J. VALKENIERS : Het is daarom dat ze er lopen gaan !

DE HEER L. VAN GEYT : . . .tot de bepaling en de verwerking van de economische sociale en nationale aspecten van dewelke zij nochtans door niemand ernstig betwiste bijdragen heeft geleverd. **(Onderbreking van de heer Valkeniers)**

DE VOORZITTER : Mijnheer Valkeniers, U kan nog het woord nemen.

DE HEER L. VAN GEYT : Ook dit plezier ben ik niet van zins noch in de mogelijkheid de heer Jorissen te geven, al was het maar omdat de Belgische communisten van beide gemeenschappen reeds meer dan eens hebben onderstreept welke belangrijke verschillen van opvatting en zelfs welke welbepaalde onenigheden er bestaan tussen hen en de Sovjet-communisten wat betreft de

vestiging en de uitbouw van de socialistische democratie, meer bepaald op het gebied van de eerbiediging van de individuele politieke vrijheden.

Dit betekent helemaal niet dat wij daarom zouden geneigd zijn, evenmin als andere progressieven, de doorslaggevende rol te vergeten van de Sovjet-Unie bij de gemeenschappelijke overwinning van de Verenigde Naties en de volkeren van **Europa** op het Hitlerfascisme aan dewelke wij allen de herovering van onze vrijheden te danken hebben.

(Onderbreking op verschillende banken)

DE VOORZITTER : Ik verzoek U de spreker aan het woord te laten. De interpellanten hebben afgezien van de mogelijkheid een repliek te doen. Ik vraag U dus nogmaals de spreker aan het woord te laten.

DE HEER L. VAN GEYT : Dit geldt trouwens evenzeer voor de moeizame doch geleidelijke vestiging van de vreedzame coëxistentie zonder dewelke ons aller eerste recht, namelijk het recht op bestaan, wellicht reeds lang aan een atoomoorlog zou zijn ten onder gegaan.

Anderzijds denk ik er natuurlijk helemaal niet aan om ook maar één goed woord te spreken over de reeds jaren voortdurende repressie tegen alle progressieve krachten in Indonesië die honderdduizenden mensen het leven heeft gekost en die tientallen duizenden mensen van vrijheid berooft, evenmin als over de recente bloedige onderdrukking van de arbeidersbeweging in Tunesië.

Wat mij echter voor alles in dit debat bekommert, is dat de heer **Jorissen** en zijn twee **mede-interpellanten** zich in feite hebben opgeworpen als woordvoerders „par la bande” van deze invloedrijke stroming ter rechter zijde van de Vlaamse opinie, die, kost wat kost, de bevoorrechte banden wil in stand houden of zelfs ontwikkelen welke onder haar invloed werden gevestigd of gehandhaafd met het mensonterende apartheidsregime in Zuid-Afrika.

Het is immers ongehoord hier te komen beweren dat de discriminaties op rassegrond in Zuid-Afrika — want daar gaat het precies om — thans veelal uitgeschakeld werden, daar waar er alleen maar sprake is van een overschakeling naar weliswaar meer moderne en meteen meer huichelachtige doch in feite alles behalve minder barbaarse technieken van onderdrukking van de immense niet-blanke meerderheid van de Afrikaanse bevolking.

Basis van het apartheidsregime van oud-nazi Vorster en zijn medestanders blijft immers de totale rechteloosheid van zwarten, kleurlingen en Aziaten, die worden behandeld als „ondermensen”, zowel op economisch en sociaal gebied als inzake

burgerlijke rechten — van politieke rechten is zelfs geen sprake — en in alle aspecten van het dagelijkse leven.

De bloedige gebeurtenissen van Soweto, de moord op Steve Biko en andere niet-blanke leiders, het buiten de wet stellen van de voornaamste Afrikaanse organisaties zijn immers slechts de meest zichtbare recente uitingen van een massale, onmenselijke en dagelijkse onderdrukking door een enorme op wapengeweld steunende, alomvattende segregatie ten opzichte van de grote meerderheid van de Zuidafrikaanse bevolking.

Het is dan ook geen wonder dat de houding van de wereldopinie, deze van de regering van de Verenigde Staten en van een reeks regeringen van de Negen inbegrepen, tijdens de jongste jaren sterk gingen evolueren onder invloed van de afbouw van het koloniaal stelsel, van de intrede in de UNO van vele tientallen, o.m. Afrikaanse, nieuwe onafhankelijke staten en van het gevaar. . . **(onderbrekingen vanwege leden van de Volksunie)**. . . voor de mogelijkheden van de zogenaamde vrije wereld om zich totaal van deze nieuwe krachten te isoleren op een aardbol waar het socialisme, in zijn vele vormen en met zijn licht- en schaduwzijden, voortdurend aan invloed wint.

Ik meen dan ook dat niet alleen alle progressieven, maar ook alle oprechte democraten in onze gemeenschap het als positief, hoewel nog zeer onvoldoende, dienen te ervaren dat ook de Belgische regering, in wier schoot de Vlaamse invloed toch moeilijk kan genegeerd worden, heeft geoordeeld rekening te moeten houden met deze stroming door — evenals trouwens de Nederlandse regering — het cultuurpact althans in zijn toepassing te schorsen.

Daarbij dient trouwens betreurd te worden dat de betrekkingen met Zuid-Afrika op economisch en financieel gebied ongehinderd verder gaan.

Waar diezelfde Vlaamse progressieven en oprechte democraten wél enige reden hebben om iets te betreuren, is naar mijn mening het feit dat, vooraleer onze paritaire regering inzake het cultuurpact met Zuid-Afrika ingreep, er geen initiatief in die richting is uitgegaan van onze Cultuurraad zelf, die aldus op positieve wijze zou hebben blijk gegeven van zijn drang naar. . . **(onderbrekingen vanwege leden van de Volkshunie)**... scheppende autonomie, inbegrepen wat betreft de internationale culturele betrekkingen.

Want het kan de Nederlandse cultuurgemeenschap alleen maar tot eer strekken dat ook zij duidelijk afstand zou nemen van de dragers van de mensonterende apartheid, ook al zijn die van Nederlandse afkomst en al genieten zij de actieve steun van een beperkte, maar zeer machtige groep van economische en politieke gezagdragers, geschaard in en rond de beruchte en aan de democratische tradities en verzuchtingen van het Vlaamse volk

vreemde groep Protea. (**Wel ! Wel ! Wel ! en andere uitroepen vanwege leden van de Volksunie.**)

DE HEER J. VALKENIERS : En uw partij, is die democratisch ?

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord ?

De heer Van In heeft het woord.

DE HEER G. VAN IN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, achtbare collega's, wij hebben nagenoeg zeven jaar moeten wachten op een stukje wet, dat aan onze gemeenschap in bescheiden mate de gelegenheid zou kunnen bieden om haar stem te laten horen op het internationale forum.

Ik geloof dat de culturele materies, breed beschouwd en lopende vanaf de sport over de opleiding tot en met het toerisme — en de ontwikkelingsamenwerking daar eveneens inbegrepen — aan onze gemeenschap de kans zouden moeten bieden om twee zaken te doen.

In eerste instantie, mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ons verrijken aan al wat het buitenland, aan al wat de buitenlandse culturen te onzen opzichte kunnen tonen en presteren.

In tweede instantie, een poging doen om onze eigen aard, om onze rijkdom of onze bescheidenheid te toetsen aan wat om het even waar in de wereld leeft.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik geloof dat wij onszelf een slechte dienst bewijzen door, op het ogenblik dat wij de kans krijgen deze twee uitdagingen aan te nemen, ons nu reeds als een stuk censor van wat in het buitenland leeft te gaan opwerpen. (**Applaus bij de leden van de Volksunie**)

Mijnheer Van Geyt, wie zijn die progressieven, wie zijn die waarachtige democraten ? Moeten wij niet de grote bescheidenheid hebben deze woorden soms eens in discussie te stellen ten opzichte van wat rondom ons gebeurt ?

Wanneer wij aan die woorden alleen maar de lading geven van onze ideologie maar niet van ons mens-zijn, dan zijn deze woorden zinloos.

DE HEER J. VALKENIERS : Zeer juist !

DE HEER G. VAN IN : Dat geldt ook voor Zuid-Afrika.

Versta me goed, ik heb zojuist gezegd dat ik het absurd vind, op het ogenblik dat we de kans krijgen om op het wereldforum de hand te reiken naar anderen, als censor op te treden van toestanden die wij nauwelijks kennen en die wij zeker niet kunnen beheersen.

Daarom doe ik een oproep — de Voorzitter van de commissie alsook de Minister is hier aan-

wezig om eveneens op de oproep te antwoorden — om, in het geheel van de culturele materies, hopelijk in de toekomst, nog verrijkt met een aantal gegevens, de kans te grijpen om Vlaanderen aanwezig te laten zijn op het wereldforum, niet als censor, maar als toeschouwer, als luisteraar, als kijker. Waarom ? Om onszelf te verrijken en in de hoop dat wij uit deze rijkdom ook andere achteruitgestelde armen, zwakken, laten genieten. Ons lot, het lot dat wij zoveel jaren hebben moeten ondergaan mag wel, dames en heren, een teken zijn aan de wand om hetzelfde lot niet te laten ondergaan door anderen. Ik stel alle grote woorden in discussie omdat, mijnheer Van Geyt, grote woorden op zichzelf niets betekenen. Er is een wijs woord, een Bijbels woord, dat zegt : „Wat is geloof zonder de daad”. (**Applaus bij de leden van de VU**)

DE VOORZITTER : De heer Poma heeft het woord.

DE HEER K. POMA (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, hoe meer ik over het probleem van het opschorten van het cultureel akkoord met Zuid-Afrika nadenk, hoe meer ik de indruk heb dat wij ons in een onmogelijke toestand hebben gewrongen. De weergaloze verkiezingsoverwinning van de Nationale Partij van Vorster, 134 zetels op 164, is in **grote mate** het gevolg van de internationale campagne tegen Zuid-Afrika. Degenen die de apartheid zouden moeten mildereren of eventueel zouden moeten afschaffen, worden hierdoor in een onmogelijke positie geplaatst. Het opschorten van het cultureel akkoord moet gezien worden in deze internationale campagne, die nadelig is voor diegenen die de apartheid willen bestrijden.

Ik hoor hier de heer Van Geyt bestendig spreken over de progressieve krachten in dit land die gezegd, zij alleen, de mensenrechten zouden verdedigen.

DE HEER L. VAN GEYT : Dat heb ik helemaal niet gezegd, mijnheer Poma, U hebt niet goed geluisterd.

DE HEER K. POMA : Laat mij uitspreken, mijnheer Van Geyt. Ik heb U ook niet onderbroken. Voor mij, mijnheer Van Geyt, zijn alle slachtoffers van de overtreding van de mensenrechten gelijk, of die slachtoffers nu wonen in Zuid-Afrika, in Chili, Tsjechoslowakije, of in gelijk welk ander land. Ik stel mij dus de vraag **waarom** de progressieve krachten in dit land de overtreding van de mensenrechten in het rechtse regime aan de kaak stellen, in beschuldiging stellen.

DE HEER L. VAN GEYT : U hebt slecht geluisterd, mijnheer Poma.

DE HEER K. POMA : De huidige regering heeft maatregelen genomen tegen Zuid-Afrika, heeft maatregelen genomen tegen Chili, twee landen die wij rechtse landen noemen, waar de mensenrechten overtreden worden. Ik stel mij de vraag : waarom juist altijd in één enkele richting ? Dat (begrijp ik niet zeer goed. Ik meen dat het de progressieve krachten in dit land zou tot ere strekken indien zij dezelfde politieke moed zouden kunnen opbrengen en met hetzelfde doorzettingsvermogen de overtredingen zouden aanklagen in wat zij noemen de zogezegde progressieve landen. Ik verdedig hier niet de apartheidspolitiek in Zuid-Afrika of het regime in Chili, ik zeg alleen maar dat er een onevenwicht is in de aanklachten van de progressieven. Men ziet alles in één enkele richting. Het zijn precies de slachtoffers in alle richtingen die voor mij belangrijk zijn. Alle slachtoffers zijn voor mij gelijk. Waarom klaagt U die dan ook niet aan ?

Indien wij hier zouden kunnen vaststellen dat al de slachtoffers, overal, in alle landen, op dezelfde wijze aangeklaagd worden, geloof ik dat dit debat reeds lang zou besloten zijn. Wij hebben nu de indruk dat er twee maten en twee gewichten zijn. Dat is iets dat wij als humanisten niet kunnen of zouden mogen aanvaarden. (**Applaus op de banken van de PVV**)

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending

DE VOORZITTER : Dames en heren, naar aanleiding van deze vraag om uitleg werd een voorstel van resolutie ingediend door de heer Jorissen C.S. en door de heer Valkeniers C.S., waarvan ik u nu lezing geef :

Het voorstel van de heer Jorissen luidt :

„De Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap :

1. stelt vast dat ons cultureel verdrag met Zuid-Afrika geschorst werd omdat dit land een paar organen van de vrije oppositiepers en een reeks verenigingen die het heersend regime bevochten, verbod ;
2. stelt vast dat in de Unie van de Russische Sovjet-Republieken elke vrije oppositiepers verboden blijft en dat geen enkele anti-communistische vereniging wordt toegelaten ;
3. meent dat de logica dient te worden geëerbiedigd en dat dienvolgens het cultureel akkoord met de Sovjet-Unie dient te worden geschorst”.

Het voorstel van de heer Valkeniers luidt :

„De Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap :

stelt vast dat tal van landen met welke ons land culturele akkoorden heeft aangegaan inbreuken plegen op de rechten van de mens ;

meent dat ons land deze overtredingen ondubbelzinnig moet aanklagen, ongeacht het politiek regime van de betrokken staat ;

is echter overtuigd dat het niet aangewezen is om deze redenen culturele akkoorden op te zeggen of te schorsen”.

Conform artikel 45, nr. 2 gaan wij onmiddellijk over tot de behandeling ervan, tenzij de verzending naar de bevoegde commissie wordt gevraagd, die de voorstellen van resolutie bij voorrang moet onderzoeken.

Wordt de verzending naar de commissie gevraagd ?

De heer Coens heeft het woord.

DE HEER D. COENS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, zoals zovelen die behoren tot de verschillende politieke fracties wil ik ook, samen met hen — ik leg er de nadruk op — gestalte geven aan de uitbouw van de culturele autonomie van ons buitenlands cultuurbeleid. Sta me toe vanuit mijn ervaring als voorzitter van de Commissie buitenlands cultuurbeleid één en ander te verduidelijken. Wij zijn in onze commissie gestart met een reeks bijeenkomsten — in dit verband spreek ik nog over de vorige legislatuur — tijdens dewelke wij gepoogd hebben inzicht te verkrijgen in het mechanisme van het buitenlands cultuurbeleid.

Sinds enige tijd zitten we met de behandeling van het voorstel van resolutie neergelegd door de heer Poma en consorten. Wij hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt om in de commissie ten gronde en concreet de mogelijkheden van ons buitenlands cultuurbeleid te onderzoeken. Wij hebben daaraan een aantal vergaderingen gewijd en ik denk dat wij stilaan zijn gekomen tot een zekere consensus omtrent onze bevoegdheid, zowel ten aanzien van het opzet van een cultureel akkoord als bij het uitvoeren en het toepassen ervan.

Wij hebben dit gedaan in een positieve gedachtenwisseling met de Minister van Nederlandse Cultuur.

In die zin werd er aan de leden en aan de plaatsvervangende leden, evenals aan de Voorzitter, aan de leden van het Bureau en aan de fractievoorzitters, een nota overgemaakt. Hierbij werd een toelichting gegeven omtrent het bereiken van een consensus die zou toelaten deze belangrijke bevoegdheid progressief waar te maken.

Op dit ogenblik constateer ik echter dat er terug discussies zijn gerezen over bepaalde culturele ak-

gen in de **mate** dat het bijdraagt tot het wekken van de belangstelling van de Cultuurraad voor onze bevoegdheid ter zake. Ik meen echter dat wij wellicht niet op het goede spoor zitten wanneer wij hier nu reeds proberen uitspraak te doen over de verschillende politieke regimes en gebeurtenissen, waar dan ook ter wereld.

Er is inderdaad een onderscheid tussen onze buitenlandse politiek en ons buitenlands cultuurbeleid. Ik zeg wel een „onderscheid” en niet een „scheiding” want dit houdt wel ergens verband met elkaar. Zo kon men culturele uitwisseling ook misbruiken in functie van een binnen- of buitenlandse politiek, ter ondersteuning of afbraak van een bepaalde politiek.

Ik zou nochtans met talrijke andere leden van alle fracties willen pleiten voor een zekere autonomie van ons cultuurbeleid. Ik geef nochtans toe dat het wel enigszins verband houdt — en ik druk erop — met het buitenlands beleid in het algemeen. Wij moeten zien wat wij proberen waar te maken. Wij staan nu voor de mogelijkheid in te spelen op de grondwettelijke bevoegdheid mede geconcretiseerd door een interpretatieve wet om een eigen Vlaams buitenlands cultuurbeleid te voeren.

Laten wij samen — tot welke politieke overtuiging wij ook mogen behoren — proberen dat waar te maken. Deze stap, namelijk vanuit onze Vlaamse Culturele Gemeenschap in de wereld aanwezig te zijn, zal niet eenvoudig zijn. Wij hebben deze wereld iets te bieden en ook omgekeerd hebben wij enorm veel van andere culturen te leren. Vandaar dat wij wellicht niet moeten doorgaan met de beoordeling van om het even welke regimes en gebeurtenissen in het buitenland.

Laten wij dan ook in onze commissie samen verder werken aan het onderzoek van de mogelijkheden die wij dienaangaande hebben. Ik zou ook een oproep willen doen, niet alleen tot de effectieve leden, maar ook tot de plaatsvervangende, in één woord tot alle geïnteresseerden, om daàr aanwezig te zijn en hun bijdrage te leveren. Want, U weet dat elke commissie openstaat, niet alleen voor de leden ervan, maar voor alle belangstellenden.

Verschillende nota's, evenals een nota op basis van de jongste bespreking en andere interessante informatie zijn er ter beschikking. Wij hebben inderdaad heel belangrijk werk te verrichten. Laten wij dit werk verder zetten ten einde op een gegeven ogenblik in deze Cultuurraad te komen tot een fundamenteel debat over ons buitenlands cultureel beleid. Wij zullen dan met kennis van zaken daartoe in staat zijn. Het zou dan kunnen gaan om een debat op basis van een beleidsnota en in functie van een beleidsplan. Mocht de Vlaamse Cultuurgemeenschap in staat zijn tot een volwassen, open en democratisch buitenlands cultuurbeleid, niet volgens de strakke lijnen van het

klassiek buitenlands beleid maar open en dynamisch, nieuw en fris waarin alle levende krachten van onze gemeenschap betrokken worden.

Laten wij het niet houden bij een particuliere gebeurtenis in één of ander land, hoe belangrijk ook voor de betrokkenen en de wereldopinie, maar laten wij het probleem ten gronde en globaal stellen, naar het waarmaken van onze bevoegdheid op het gebied van het buitenlands cultuurbeleid. In die zin, mijnheer de Voorzitter, vraag ik dat de voorstellen van resolutie naar aanleiding van de gestelde vragen om uitleg, zouden verwezen worden naar de bevoegde commissie. **(Applaus op alle banken)**

DE VOORZITTER : Als ik de heer Coens goed heb begrepen stelt hij de verzending van de twee resoluties naar de commissie voor.

De Raad moet zich hierover uitspreken bij zitten en opstaan.

— **Het verzoek tot verzending wordt bij zitten en opstaan aangenomen.**

De voorstellen van resolutie worden verzonden naar de Commissie voor buitenlands cultuurbeleid om er, conform ons reglement, bij voorrang te worden onderzocht.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

De volgende vergadering heeft plaats op 7 maart aanstaande.

Aan de orde zullen onder meer zijn de naamstemming over het voorstel van decreet van mevrouw Detiège houdende subsidiëring voor 1978 van de bestendige symfonie-orkesten en eventueel de voortzetting van de bespreking van en de naamstemming over het voorstel van decreet van de heer De Beul houdende inventarisatie, erkenning en bescherming van het roerend cultureel erfgoed van de Nederlandse cultuurgemeenschap.

Ik stel voor het verder bepalen van de agenda voor die vergadering aan het Bureau en uw Voorzitter over te laten.

Is iedereen het daarmee eens ? **(Instemming)**

— **De vergadering wordt gesloten om 17.45 uur.**

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 49)

Indiening

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren W. Kuijpers, R. Maes.